

HELSINGIN KAUPUNKI
Kruunusillat-raitiotien allianssitoteutus

Liite 7.1

ALLIANSSISOPIMUS

LUONNOS

Sisällysluettelo

1 Osapuolet	9
2 Sopimuksen tarkoitus	11
3 Allianssin tehtävä ja periaatteet	11
3.1 Tehtävämme	11
3.2 Allianssin peruskirja	11
3.3 Toimintaa koskevat sitoumukset	12
4 Sopimuskokonaisuus	13
4.1 Sopimuksen määräävyys	13
4.2 Sopimuksen ja sen liitteiden pätevyysjärjestys	13
4.3 Viittaukset lainsäädäntöön	13
5 Allianssin organisaatio ja johtaminen	13
5.1 Allianssin organisaatio	13
5.2 Allianssin Johtamisjärjestelmä	14
5.3 Tilaajan kaksi roolia	14
6 Allianssin johtoryhmä (AJR)	14
6.1 Vastuualueet	14
6.2 Osapuolten edustus	15
6.3 Kokoukset ja päätöksenteko	15
7 Allianssin projektiryhmä (APR)	16
7.1 Vastuualueet	16
7.2 Osapuolten edustus	16
7.3 Kokoukset ja päätöksenteko	16
8 Allianssin projektipäällikkö	17
8.1 Vastuualueet	17
8.2 Nimittäminen	17
9 Osapuolten oikeudet ja velvollisuudet	18
9.1 Tilaajan oikeudet ja velvollisuudet	18
9.2 Palveluntuottajan oikeudet ja velvollisuudet	18
10 Projektin resurssit	19
10.1 Pää toteuttaja	19
10.2 Resurssien hankinta	19
10.3 Alihankkijat	19
11 Kehitysvaiheen sisältö ja tehtävät	19
11.1 Kehitysvaiheen alkaminen	19
11.2 Kehitysvaiheen tehtävien suorittaminen	19
12 Toteutusvaiheen sisältö ja tehtävät	20
12.1 Yleisaikataulu	20
12.2 Rakennusvaihe ja jälkivastuu aika	20
12.3 Jälkivastuuajan alkaminen	20
12.4 Jälkivastuu aika ja Projektin lopullinen valmistuminen	20

12.5 Toteutusvaiheen tehtävien suorittaminen.....	21
13 Kustannukset ja maksut Palveluntuottajalle.....	22
13.1 Projektin kustannukset Kehitysvaiheessa	22
13.2 Palveluntuottajalle suoritettavat maksut Kehitysvaiheessa	22
13.3 Projektin kustannukset Toteutusvaiheessa	22
13.4 Palveluntuottajalle suoritettavat maksut Toteutusvaiheessa.....	22
13.5 Arvonlisävero	22
13.6 Laskut ja maksut.....	23
13.7 Läpinäkyvyys	24
13.8 Asiakirjojen säilyttäminen	24
13.9 Auditointi	24
14 Laajuuden muutokset ja tavoitteiden asettaminen	24
14.1 Laajuuden muutos	24
14.2 Oikeus laajuuden muutoksiin.....	25
14.3 Riskit ja mahdollisuudet.....	25
14.4 Tavoitteisiin liittyvien muutosten ilmoittaminen ja hyväksyminen	25
15 Vakuudet	26
15.1 Ennakkomaksua turvaava vakuus.....	26
15.2 Työnaikainen vakuus	26
15.3 Vakuuksia koskevat ehdot.....	26
16 Vakuutukset.....	26
16.1 Allianssin lukuun otettavat vakuutukset.....	26
16.2 Tilaajan ja Palveluntuottajan jäsenyrityksien omat vakuutukset	27
16.3 Vakuutusyhtiötä koskevat vaatimukset.....	27
16.4 Vakuuttamiskustannukset.....	27
16.5 Korvausvaatimuksen esittäminen.....	27
16.6 Kielto antaa vakuudeksi vakuutuskorvauksia	27
16.7 Allianssin lukuun otettavien vakuutusten yleiset vaatimukset	27
17 Immateriaalioikeudet	28
17.1 Yleiset Tausta-aineistoa, Aineistoa ja Immateriaalioikeuksia koskevat ehdot	28
17.2 Osapuolten olemassa oleva Tausta-aineisto ja Immateriaalioikeudet	29
17.3 Projektin aikana tai sen jälkeen jatkokehitetty Osapuolen omistama Tausta-aineisto ja sen Immateriaalioikeudet.....	29
17.4 Projektin aikana yhden Osapuolen toimesta kehitetty uusi Aineisto ja Immateriaalioikeudet.....	29
17.5 Projektin aikana yhdessä kehitetty uusi Aineisto ja Immateriaalioikeudet	29
17.6 Tilaajan käyttöoikeus Aineistoon	30
17.7 Kolmansien osapuolten aineisto ja immateriaalioikeudet.....	31
17.8 Korvausvastuu	31
17.9 Sopimuksen siirtämisen vaikutukset.....	31
18 Salassapito	31
18.1 Salassapitoa koskevat ehdot.....	31
18.2 Sopimuksen ja sen liitteiden julkisuus	32

19 Erimielisyyksien ratkaiseminen	32
19.1 Menettelytapa erimielisyyksien ratkaisemisessa	32
19.2 Ulkopuolinen sovittelu	32
19.3 Viimesijainen menettely	33
20 Vahingonkorvaus ja sen vaatiminen.....	33
20.1 Vahingonkorvauksen vaatiminen.....	33
20.2 Oikeuspaikka	33
20.3 Korvausvelvollisuuden vanhentuminen	33
21 Keskeyttämistä, irtisanomista ja purkamista koskevat ehdot	34
21.1 Määräaikojen laskeminen	34
21.2 Tilaajan oikeus keskeyttää Projekti	34
21.3 Palveluntuottajan oikeus irtisanoa sopimus Kehitysvaiheessa	34
21.4 Tilaajan oikeus irtisanoa Palveluntuottajanjäsenyritys	34
21.5 Tilaajan oikeus irtisanoa sopimus.....	34
21.6 Osapuolen teko tai laiminlyönti, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton	35
21.7 Seuraukset irtisanomis- ja purkamistilanteissa	35
21.8 Maksut keskeytys-, irtisanomis- ja purkamistilanteissa	36
22 Sopimuksen voimaantulo ja kesto sekä sovellettava laki	37
22.1 Sopimuksen hyväksyminen ja voimaantulo.....	37
22.2 Sopimuksen kesto ja päättyminen.....	37
22.3 Sovellettava laki.....	37
23 Sopimuksen muuttaminen ja siirtäminen.....	37
23.1 Sopimuksen muuttaminen	37
23.2 Sopimuksen siirtäminen	37
24 Ylivoimainen este.....	38
24.1 Ylivoimaiset esteet	38
24.2 Ylivoimaisten esteiden vaikutukset.....	38
25 Muut ehdot.....	38
25.1 Allianssin asema	38
25.2 Osapuolten edustaminen.....	38
25.3 Lainsäädännön, päätösten ja määräysten huomioiminen	38
25.4 Tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet ja rakentamiseen liittyvä tiedonantovelvollisuus	39
25.5 Kartelleja koskeva ehto	39
25.6 Avainhenkilön vaihtaminen	40
26 Allekirjoitukset	41
27 Liitteet	42

Termit

Termi	Merkitys tässä sopimuksessa
Aineisto	Tämän sopimuksen mukaisten tehtävien suorittamisen yhteydessä Korvattavilla kustannuksilla luotu taikka valmistettu Palveluntuottajan jäsenyrityksen ja/tai Tilaajan omistama materiaali, kuten suunnitelmat, piirustukset, työtapaselostukset, laskelmat, pöytäkirjat, raportit, liikenne-, sää- ja muut tiedot, tietomalliohjelmistojen natiiviformaatit sekä avoimet formaatit, liikennesimulointimallit sekä malleissa käytettävä tieto, tietokannat, tietokoneohjelmat, tietokoneohjelmien lähdekoodit, muut keksinnöt, ratkaisut, laitteistot ja vastaavat aineistot sekä niiden osat. Tässä määriteltyyn Aineistoon ei sisälly Tausta-aineisto. Aineistoon ei sisälly kolmansien osapuolien aineisto.
Aineiston käyttötarkoitus	Tässä sopimuksessa tarkoitetun Projektin suunnittelu ja rakentaminen (mukaan lukien Projektin kohteena olevan infran muuttaminen ja laajentaminen) ja siihen liittyvien järjestelmien rakentaminen, kunnossapito, korjaaminen ja mahdollinen uudelleenrakentaminen sekä työn tuloksen käytettävyyden, turvallisuuden, laadun ja yhteensopivuuden varmistaminen, ylläpitoon liittyvät tehtävät, suunnitelmien, selvitysten ja muiden vastaavien materiaalien käyttö Tilaajan tarpeisiin kohteesta riippumatta <i>[ei tarkoita esim. suunnitelmien kopioimista sellaisenaan toiseen kohteeseen, vaan esim. selvitysten johtopäätösten tai vaihtoehtoverailujen hyödyntämistä]</i> . Edellä mainitun lisäksi Aineiston käyttötarkoituksena on Tilaajan viranomaistehtäviin, esim. kaavoitukseen ja lupa-asioihin, liittyvä käyttö.
Allianssi	Osapuolten muodostama organisaatio, joka vastaa Projektin toteutuksesta yhteisesti Kehitysvaiheessa ja Toteutusvaiheessa tämän sopimuksen mukaisesti.
Allianssimalli	Projektin keskeisten toimijoiden välinen, kaikille Osapuolille yhteiseen sopimukseen perustuva toteutusmuoto, jossa Osapuolet vastaavat Projektin suunnittelusta ja rakentamisesta yhdessä yhteisellä allianssiorganisaatiolla, ja jossa toimijat jakavat Projektiin liittyvät riskit ja hyödyt sekä noudattavat tiedon avoimuuden periaatteita kiinteää yhteistyötä toteuttaen.
Johtamisjärjestelmä	Projektsuunnitelmassa esitetty järjestelmä, jossa määritellään Allianssin johtaminen. Johtamisjärjestelmä kehitetään osana Kehitysvaiheen tehtäviä. Se sisältää Allianssin toimintakulttuurin, toimintatavat ja -menetelmät Projektin Kehitysvaiheen ja Toteutusvaiheen toteuttamiseksi.
Allianssin johtoryhmä (AJR); myös Johtoryhmä	Allianssin organisaatioon kuuluva ylin päättävä elin, joka vastaa Allianssin johtamisesta. Johtoryhmässä on jokaisella Osapuolella edustus tämän sopimuksen mukaisesti.
Allianssin peruskirja	Kokoelma Allianssin peruseriaatteita, jotka esitetään jäljempänä tässä sopimuksessa.
Allianssin projektipäällikkö; myös Projektipäällikkö	Allianssin projektiryhmän jäsen, joka johtaa Allianssin projektiryhmää sekä Allianssin päivittäistä toimintaa.
Allianssin projektiryhmä (APR); myös Projektiryhmä	Allianssin organisaatioon kuuluva elin, jonka tehtävänä on johtaa ja koordinoita Allianssin päivittäistä toimintaa sekä johtaa Projektia.

Allianssin talousasiantuntija	Allianssin ulkopuolinen Tilaajan asiantuntija, joka vastaa hankintavaiheessa tarjoajien kirjanpitojärjestelmien tarkastuksista ja valvoo Projektin aikana, että Osapuolten laskutus ja maksut ovat tämän sopimuksen mukaisia ja että niissä noudatetaan avoimet kirjat -periaatetta.
Allianssisopimus	Tämä, Allianssimallin mukainen sopimus, joka kattaa Kehitysvaiheen ja Toteutusvaiheen jälkivastuuajan tehtävineen.
Avaintulosalue (ATA)	Projektin suorituksen osa-alue, jolla Allianssin suoriutumista mitataan ja erityisesti arvostetaan. Allianssin suoriutumista kuvataan vaihteluvälillä -100 ja +100.
Avaintulostavoite	Osapuolten sopima, Tilaajan tavoitteista johdettu tavoite, joka on osa Kannustinjärjestelmää.
Hankkeen parhaaksi -periaate	Periaate, joka tarkoittaa toimintatapoja, päätöksiä ja ratkaisuja, jotka ovat yhdenmukaisia Allianssin peruskirjan periaatteiden kanssa ja joilla varmistetaan Osapuolten kannalta paras lopputulos Projektille.
Immateriaalioikeudet	Tausta-aineistoon tai Aineistoon liittyvät tekijänoikeudet (mukaan lukien oikeus tekijänoikeuksien edelleen luovuttamiseen ja oikeus tekijänoikeuden alaisten teosten muuttamiseen), patentit, tavaramerkit, verkkotunnukset, mallioikeudet, hyödyllisyysmallioikeudet, yrityssalaisuudet, tekniset esikuvat, taitotieto ja muut immateriaalioikeudet sekä muu edellä mainittuihin oikeuksiin rinnastettava taloudellista arvoa omaava rekisteröity tai rekisteröimätön omaisuus sekä edellä mainittujen oikeuksien suojaamiseksi jätetyt hakemukset.
Kannustinjärjestelmä	Kannustinjärjestelmä koostuu bonuksesta ja sanktiosta ja niiden maksu perustuu avaintulosalueiden suoritustasoon sekä Tavoite-kustannuksen toteutumiseen. Kannustinjärjestelmä on kuvattu tarkemmin Kaupallisessa mallissa. Järjestelmän yksityiskohdat sovi-taan Kehitysvaiheen aikana.
Kaupallinen malli	Asiakirja, jossa kuvataan Allianssin toiminnan kaupalliset periaat-teet ja joka on tämän sopimuksen liite.
Kehitysvaihe	Allianssin ensimmäinen vaihe, jonka aikana määritetään Toteutus-vaiheen tekniset ja taloudelliset tavoitteet sekä laaditaan suunnit-elmia Projektin toteuttamisesta.
Kehitysvaiheen tehtävät	Tehtävät, joiden tuloksena syntyy Kehitysvaiheessa laadittava ja Toteutusvaiheeseen siirryttäessä vahvistettava Toteutussuunni-telma.
Kompensaatiomalli	Sopimusta ja Tilausta täsmentävä Tilauksen liite, mikä sisältää tie-toja, jotka voivat joiltain osin päivittyä Tilauksen voimassaolon ai-kana.
Korvattavat kustannukset	Allianssin töiden suorat kustannukset (mukaan lukien virheet, kor-jaukset ja turhat yritykset) ja projektikohtaiset yleiskustannukset, jotka korvataan todellisten tarkastettujen kustannusten mukaisesti. Korvattavat kustannukset määritetään tarkemmin Kaupallisessa mallissa ja sen liitteissä.
Liittyvät hankkeet	Raitiotien rakentamiseen liittyviä hankkeita, jotka voidaan jakaa vält-tämättömiin ja valinnaisiin hankkeisiin. Liittyviä hankkeita voivat olla esim. johtosiirtojen, katujen, jalkakäytävien sekä kevyen liikenteen väylien suunnittelu ja rakentaminen.

Osapuolet	Tämän sopimuksen allekirjoittaneet tahot yhdessä. Tilaaja ja Palveluntuottajien jäsenyritykset.
Osapuoli	Tämän sopimuksen allekirjoittanut taho. Tilaaja tai Palveluntuottajan jäsenyritys.
Palkkio	Kaupallisen mallin mukaisesti Palveluntuottajalle maksettava rahamäärä, joka sisältää Palveluntuottajan katteen ja ne yleiskustannukset, jotka eivät ole Korvattavia kustannuksia. Palkkio määritellään tarkemmin Kaupallisessa mallissa.
Palveluntuottaja	Allianssin tehtäviä toteuttavat Suunnitteluosapuoli ja Toteutusosapuoli yhdessä.
Palveluntuottajan jäsenyritys	Tämän sopimuksen Osapuoli. Yksittäinen yritys, joka huolehtii Palveluntuottajan tehtävistä yhdessä muiden kyseisen Palveluntuottajan jäsenyritysten kanssa.
Projekti	Kruunusillat-projekti kattaa Allianssin suunnittelun ja rakentamisen kokonaisuudessaan sekä Raitiotieosuuden että Liittyvien hankkeiden osalta.
Projektisuunnitelma	Kehitysvaiheen tai Toteutusvaiheen Projektisuunnitelma, jossa kuvataan mm. kyseisen vaiheen läpivienti, tavoitteet, tulokset, resurssit, yksityiskohtainen aikataulu, Johtamisjärjestelmä ja vakuutusstrategia.
Päätoteuttaja	Osapuoli, joka on nimetty Toteutusvaiheen päätoteuttajaksi ja joka vastaa työmaan johtovelvollisuuksista sekä lakimääräisistä päätoteuttajan velvollisuuksista.
Raitiotieosuus	Raitiotien suunnittelua ja rakentamista koskeva osuus Projektista.
Suunnitteluosapuoli	Palveluntuottaja, joka koostuu niistä Osapuolista, jotka huolehtivat Projektin suunnittelusta.
Tausta-aineisto	Tämän sopimuksen ulkopuolella kehitetty Tilaajan ja/tai Palveluntuottajan jäsenyrityksen omistama tai hallussa oleva materiaali, jonka Osapuoli päättää tuoda Projektin, kuten suunnitelmat, piirustukset, työtapaselostukset, laskelmat, pöytäkirjat, raportit, tietokannat, tietokoneohjelmat, tietokoneohjelmien lähdekoodit, muut keksinnöt, ratkaisut ja vastaavat aineistot sekä niiden osat. Tausta-aineisto ei kuitenkaan koskaan sisällä Palveluntuottajan olemassa olevia tietokoneohjelmia, tietokantoja tai tietokoneohjelmien lähdekoodeja, joita käytetään osana Projektia.
Tavoitekustannus	Kehitysvaiheessa Allianssin asettama Projektin toteutuksen kustannustavoite.
Tilaaja	Helsingin kaupunki, HKL ja/tai mahdolliset YKT-osapuolet HSY, Helen Sähköverkko Oy ja Helen Oy. Termiä käytetään tässä sopimuksessa silloin, kun Tilaaja toimii Osapuolena tai asiakkaana, joka on hankkinut Palveluntuottajan tai Palveluntuottajat toteuttamaan Projektin.
Tilaajan kustannusarvio	Kehitysvaiheessa Allianssin yhdessä muodostama paras mahdollinen arvio Kehitysvaiheen ja Toteutusvaiheen tehtävien Korvattavista kustannuksista, riskivarauksista, Bonuspoolista sekä mahdollisista Tilaajan omista kustannuksista.
Tilaus	Projektin tiettyä vaihetta tai Liittyvää hanketta koskeva Tilaus, jossa on sovittu nimenomaan kyseistä Tilausta koskevat asiat.

Toteutusosapuoli	Palveluntuottaja, joka koostuu niistä Osapuolista, jotka huolehtivat Projektin toteutuksesta.
Toteutussuunnitelma	Kehitysvaiheessa laadittava, Allianssin yhdessä vahvistama Projektin toteuttamista koskeva suunnitelma, jonka Tilaaja hyväksyy päätöksessään siirtymisestä Toteutusvaiheeseen. Suunnitelma sisältää Tavoitekustannuksen ja siihen liitettävän Kannustinjärjestelmän.
Toteutusvaihe	Allianssin toinen vaihe, jonka aikana Osapuolet toteuttavat Projektin Kehitysvaiheessa laaditun Toteutussuunnitelman mukaisesti. Toteutusvaihe käsittää rakentamisen ja käyttöönoton sekä näitä seuraavan jälkivastuuajan.
Ulkopuolinen toimittaja	Allianssin alihankkija tai Allianssin tehtäviä toteuttava yritys, joka ei ole Osapuoli.

1 Osapuolet

Tämän sopimuksen Osapuolet on esitetty alla.

Tilaaaja

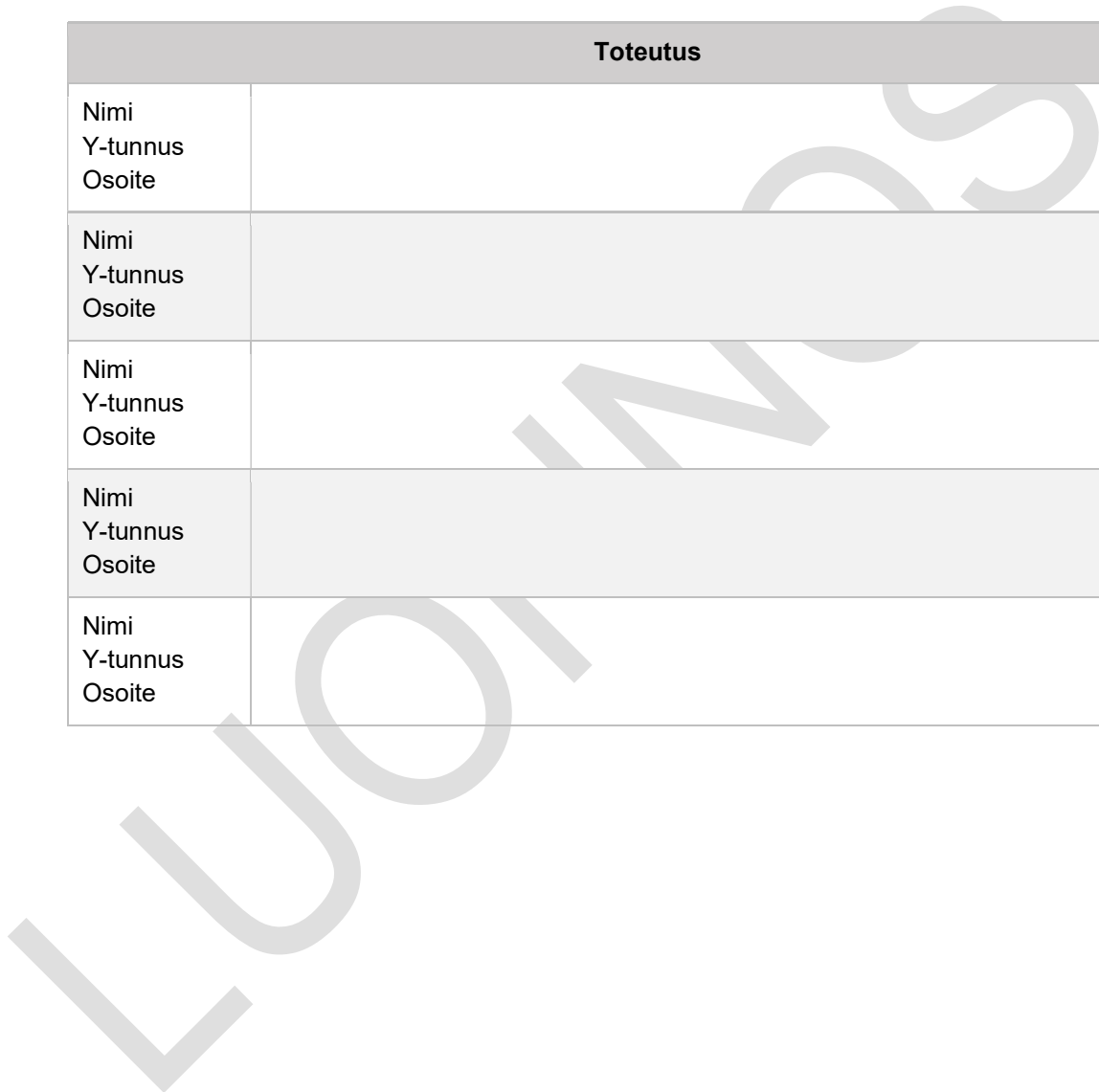
Nimi	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala
Y-tunnus	0201256-6
Osoite	PL 58228, 00099 Helsingin kaupunki
Nimi	Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos
Y-tunnus	0201256-6
Osoite	PL 53250, 00099 Helsingin kaupunki
Nimi	HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Y-tunnus	2274241-9
Osoite	PL 100, 00066 HSY
Nimi	Helen Sähköverkko Oy
Y-tunnus	2035428-7
Osoite	00090 Helen
Nimi	Helen Oy
Y-tunnus	2630573-4
Osoite	00090 Helen

Palveluntuottaja

Suunnittelu	
Nimi	
Y-tunnus	
Osoite	
Nimi	
Y-tunnus	
Osoite	
Nimi	
Y-tunnus	
Osoite	
Nimi	
Y-tunnus	
Osoite	

Nimi Y-tunnus Osoite	
----------------------------	--

Toteutus	
Nimi Y-tunnus Osoite	
Nimi Y-tunnus Osoite	
Nimi Y-tunnus Osoite	
Nimi Y-tunnus Osoite	
Nimi Y-tunnus Osoite	

2 Sopimuksen tarkoitus

- 2.1 Me Osapuolet sovimme tällä sopimuksella toteuttavamme Kruunusillat-projektin tässä sopimuksessa määritetyllä Allianssimallilla.
- 2.2 Projektin kohteena on Kruunusillat-hankkeeseen kuuluvan Laajasalosta Helsingin keskustaan johtavan Raitiotieosuuden suunnittelu ja toteuttaminen. Nihti-Kruunuvuorenranta-silta-yhteys toteutetaan erikseen kokonaisurakkana. Kruunusillat-hankkeeseen sisältyvä kokonaisurakka ei sisälly Projektin laajuuteen.
- 2.3 Tämä sopimus jakautuu Kehitysvaiheeseen ja Toteutusvaiheeseen. Kehitysvaiheessa suunnitellaan ja kehitetään projektia. Toteutusvaiheessa toteutetaan Projekti Toteutussuunnitelman mukaisesti.
- 2.4 Toteutusvaihe sisältää jälkivastuuajan määriteltynä tämän sopimuksen ja sen liitteiden mukaisesti. Jälkivastuu aika kattaa kaikkien Allianssin työsuorituksessa ilmenevien virheiden korjaamisen.
- 2.5 Tilaaja päättää erikseen siirtymisestä seuraavaan vaiheeseen. Jokainen vaihe hankitaan erikseen omalla Tilauksellaan.
- 2.6 Tämän sopimuksen ehdot koskevat Projektin jokaista vaihetta, ellei nimenomaisesti ole todettu, että jokin ehto koskee vain Kehitysvaihetta tai vain Toteutusvaihetta.
- 2.7 Me Osapuolet sovimme tällä sopimuksella Projektissa tarvittavien tehtävien ja palveluiden kustannusten korvaamisen periaatteista ja ehdoista.
- 2.8 Me Osapuolet sitoudumme luovuttamaan yhteiseen käyttöön kaiken hallussamme olevan Projektin tehtävien suorittamisessa tarvittavan tiedon.
- 2.9 Me Osapuolet olemme tutustuneet sopimusasiakirjoihin, lähtöaineistoon ja muuhun Tilaajan muille Osapuolille toimittamaan aineistoon sekä itsenäisesti arvioineet sopimusasiakirjojen, lähtöaineiston ja mainitun muun aineiston oikeellisuuden sekä niiden sisällön soveltuvuuden Allianssin toteuttamista varten.
- 2.10 Tilaajalla on tämän sopimuksen mukaan laajat oikeudet keskeyttää Projekti sekä irtisanoa Palveluntuottajan jäsenyrittäjä tai tämä sopimus. Tilaajalla ei kuitenkaan ole tarkoitus käyttää näitä oikeuksiaan, ellei se ole Tilaajan käsityksen mukaan välttämätöntä.

3 Allianssin tehtävä ja periaatteet

3.1 Tehtävämme

- 3.1.1 Me toteutamme Projektin sellaisella innovatiivisella, yhteistoiminnallisella ja tehokkaalla tavalla, joka parhaiten tukee kaikkia Osapuolia saavuttamaan Projektille parhaan lopputuloksen kaikilla Avaintulosalueilla.
- 3.1.2 Tässä sopimuksessa sanoilla ”me” tai ”meidän” viitataan kaikkiin Osapuoliin.

3.2 Allianssin peruskirja

- 3.2.1 Me sitoudumme seuraaviin Allianssimme peruseriaatteisiin:
 - a) Me kaikki voitamme tai me kaikki häviämme yhdessä.
 - b) Meillä on yhteinen vastuu tuloksesta.
 - c) Meillä kaikilla on yhtäläiset oikeudet lukuun ottamatta erikseen mainittuja yksipuolisia oikeuksia.

- d) Teemme kaikki päätökset hankkeen parhaaksi -periaatteella, emmekä tee päätöksiä tai pyri myötävaikuttamaan sellaiseen päätöksentekoon, jolla tietoisesti loukkaamme tiedossamme olevia toisten Osapuolten oikeutettuja etuja ja odotuksia.
- e) Meillä kaikilla on roolimme mukaiset oikeudet ja vastuut.
- f) Emme syyttele toisiamme.
- g) Kaikki maksuliikenne tapahtuu avoimin kirjoin.
- h) Rohkaisemme toisiamme innovatiiviseen ajatteluun tavoitteena saavuttaa erinomaisia tuloksia.
- i) Sitoudumme antamaan Projektille sen tarvitseman rajoituksettoman tuen.
- j) Emme tavoittele etua toisen kustannuksella.
- k) Mahdollisissa erimielisyyttä aiheuttavissa tilanteissa teemme päätökset ilman viivytyksiä, emmekä painosta toisia Osapuolia esimerkiksi uhkaamalla sopimuksen päättämisellä.

3.2.2 Saavuttaaksemme tavoitteemme tulemme päivittäisessä toiminnassa toimimaan seuraavasti:

- a) Keskustelemme avoimesti ja rehellisesti.
- b) Kuuntelemme toisiamme tarkkaan ja kunnioitamme toistemme mielipiteitä.
- c) Kannustamme kaikkia ajattelemaan vapaasti ja innovatiivisesti ilman pelkoa epäonnistumisesta/moitteista.
- d) Sanomme, mitä tarkoitamme, ja tarkoitamme, mitä sanomme.
- e) Annamme tunnustusta onnistumisistamme.
- f) Haastamme itsemme ennemmin kuin syytelemme toisiamme.
- g) Otamme vastuun teoistamme ja niiden vaikutuksista.
- h) Sitoudumme haastaviin tavoitteisiin tietämättä välttämättä, kuinka niihin päästään.
- i) Toteutamme kaikki Allianssin johtoryhmän päätökset.
- j) Kerromme omalle henkilöstöllemme ja tärkeimmille alihankkijoillemme Allianssin perusperiaatteet ja Kaupallisen mallin perusteet sekä sitoutamme heidät kannustimilla, jotta he toimivat hankkeen parhaaksi -periaatteen mukaisesti.

3.3 Toimintaa koskevat sitoumukset

3.3.1 Toteuttaessamme tämän sopimuksen mukaisia velvoitteita sitoudumme toimimaan seuraavasti:

- a) Suoritamme kaikki vaikutusmahdollisuuksiemme piirissä olevat tehtävät oikein ja tarkoituksenmukaisesti, jotta kaikki Osapuolet voivat suorittaa velvollisuutensa tämän sopimuksen mukaisesti ja jotta voimme saavuttaa tämän sopimuksen mukaiset tavoitteet.
- b) Tuomme esille kaikki mahdolliset eturistiriidat, jotka ovat olemassa tai saattavat tulla esille Projektin toteuttamisessa ennen kuin osallistumme mihinkään päätökseen, johon ristiriita liittyy.
- c) Toimimme hankkeen parhaaksi -periaatteen mukaisesti, mikä johtaa Projektin kanalta parhaaseen lopputulokseen.
- d) Toimimme järkevästi, oikeudenmukaisesti ja rehellisesti ottaen huomioon tämän sopimuksen ehdot, taustat ja tavoitteet.

4 Sopimuskokonaisuus

4.1 Sopimuksen määrävyys

- 4.1.1 Tämä sopimus liitteineen sisältää kaikki oikeudet ja velvollisuudet, joihin olemme sitoutuneet Projektin toteuttamisessa. Osapuolet tiedostavat, että tämän sopimuksen liitteet ovat olennainen osa tätä sopimusta.
- 4.1.2 Tämän sopimuksen ehdot muodostavat yksinomaiset ehdot Tilaaajan ja Palveluntuottajan jäsenyrityksien välisessä sopimussuhteessa. Tämän sopimuksen ehtoja eivät ole Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot (KSE 2013) tai Rakennusurakan yleiset sopimusehdot (YSE 1998) eikä niitä sovelleta myöskään tämän sopimuksen tulkinnassa.

4.2 Sopimuksen ja sen liitteiden pätevyysjärjestys

- 4.2.1 Osapuolet noudattavat tätä Allianssisopimusta ja sen liitteitä seuraavassa pätevyysjärjestyksessä:
- 1) Allianssisopimus
 - 2) Tilaus (Kehitysvaihe, Toteutusvaihe ja Liittyvät hankkeet)
 - 3) Kompensaatiomalli
 - 4) Kaupallinen malli
 - 5) Korvattavien kustannusten luettelo
 - 6) Tietosuojaliite
 - 7) Toteutussuunnitelma liitteineen (valmistuu Kehitysvaiheessa)
 - 8) Kehitysvaiheen Projektisuunnitelma liitteineen (valmistuu Kehitysvaiheessa)
 - 9) Toteutusvaiheen Projektisuunnitelma liitteineen (valmistuu Kehitysvaiheessa)
- 4.2.2 Liitteet lisätään tämän sopimuksen oheen sitä mukaa, kun ne valmistuvat.
- 4.2.3 Sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan siten, että yhdessäkin asiakirjassa annettu määräys katsotaan päteväksi, vaikka se puuttuisi muista sopimusasiakirjoista, jos kyseinen määräys ei ole ristiriidassa pätevyysjärjestyksessä ylempänä olevan sopimusasiakirjan sisällön kanssa.

4.3 Viittaukset lainsäädäntöön

- 4.3.1 Viittaukset lakiin tai lainkohtaan pitävät sisällään myös lainmuutokset ja säännökset, jotka tulevat viitatus lain tai lainkohdan tilalle.

5 Allianssin organisaatio ja johtaminen

5.1 Allianssin organisaatio

- 5.1.1 Allianssia johtaa Allianssin johtoryhmä, joka perustetaan ja joka toimii tämän sopimuksen mukaisesti.
- 5.1.2 Allianssin päivittäisiä asioita hoitaa ja johtaa Allianssin projektiryhmä, joka perustetaan ja joka toimii tämän sopimuksen mukaisesti.

- 5.1.3 Projektiryhmää johtaa Allianssin Projektipäällikkö, joka nimitetään tämän sopimuksen mukaisesti.

5.2 Allianssin Johtamisjärjestelmä

- 5.2.1 Me noudatamme Projektin toteuttamisessa Allianssin johtoryhmän hyväksymää Johtamisjärjestelmää, jonka kehitämme Kehitysvaiheen aikana.
- 5.2.2 Johtamisjärjestelmä kehitetään asteittain. Johtamisjärjestelmän jokaisessa erillisessä asiakirjassa tulee todeta, mitä kohtia asiakirjasta voidaan muuttaa Projektipäällikön hyväksynnällä ja mitä kohtia voidaan muuttaa vain Allianssin johtoryhmän hyväksynnällä.
- 5.2.3 Johtamisjärjestelmän noudattamisen varmistamiseksi voidaan määrätä tarkastus. Kehitysvaiheessa tarkastuksen voi määrätä pidettäväksi kuka tahansa Osapuoli. Toteutusvaiheessa tarkastuksen voi määrätä pidettäväksi Tilaaja tai Allianssin johtoryhmä.
- 5.2.4 Tarkastuksen suorittaa Allianssin talousasiantuntija tai muu ulkopuolinen ja riippumaton tarkastaja, joka toteaa tarkastusraportissaan, onko Johtamisjärjestelmää noudatettu ja miltä osin mahdollisia korjauksia edellytetään tehtäväksi.
- 5.2.5 Tarkastaja on salassapitovelvollinen myös suhteessa muihin tämän sopimuksen Osapuoliin tarkastuksen yhteydessä saamistaan liike- ja ammattisalaisuuksista. Salassapidosta on määrätty tarkemmin jäljempänä tässä sopimuksessa.
- 5.2.6 Tällaiseen tarkastukseen liittyen toimimme seuraavasti:
- Me järjestämme pääsyyntä niihin Projektia koskeviin asiakirjoihin ja tiloihin, joita tarvitaan tarkastuksen suorittamiseen.
 - Tulemme välittömästi korjaamaan toimintaamme tai muuttamaan Johtamisjärjestelmää tämän sopimuksen mukaisesti.
 - Tarkastuksen Palveluntuottajalle aiheuttamat kustannukset ovat Korvattavia kustannuksia, jos ne täyttävät Korvattaville kustannuksille määritellyt ehdot.

5.3 Tilaajan kaksi roolia

- 5.3.1 Tilaajalla on kaksi erillistä roolia tässä sopimuksessa:
- 1) Tilaaja on Allianssin asiakas, joka on hankkinut Palveluntuottajan toteuttamaan Projektin.
 - 2) Tilaaja on Osapuoli.

6 Allianssin johtoryhmä (AJR)

6.1 Vastuualueet

- 6.1.1 Olemme perustaneet Allianssin johtoryhmän, jonka tehtävä on:
- käyttää Allianssin ylintä päätäntävaltaa Allianssin sisällä;
 - tässä sopimuksessa sovitun lisäksi asettaa tai täsmentää menettelytavat ja antaa strategisia ohjeita Allianssille;
 - määrittellä toimintavaltuudet Projektin asiantuntijoille;
 - nimittää uusi Allianssin projektipäällikön, mikäli tämä vaihdetaan sopimuksen aikana;

- e) tarkastaa ja hyväksyä Allianssin projektipäällikön ehdotukset Allianssin projektiryhmän uusiksi jäseniksi, mikäli projektiryhmän jäseniin tulee muutoksia;
- f) tukea Allianssin projektipäällikköä ja Allianssin projektiryhmää;
- g) perustaa tarvittaessa Allianssille työryhmiä;
- h) pitää yhteyttä Tilaajaan sekä toteuttaa Tilaajan päätökset ja ohjeet Tilaajalle varattujen oikeuksien mukaisesti;
- i) ratkaista päätäntävaltaansa kuuluvat erimielisyydet;
- j) tarkastaa ja hyväksyä Toteutussuunnitelman;
- k) tarkastaa ja hyväksyä Johtamisjärjestelmän ja siihen myöhemmin mahdollisesti tehtävät muutokset;
- l) varmistaa, että Kehitysvaiheen tehtävät toteutetaan tämän sopimuksen ja Kehitysvaiheessa kehitettävän Johtamisjärjestelmän mukaisesti;
- m) valvoa Allianssin toimintatapoja ja suoritusta niin, että Allianssin tavoitteet toteutuvat;
- n) näyttää esimerkkiä ylimmän johdon osallistumisesta ja sitoutumisesta Allianssin periaatteisiin;
- o) kannustaa allianssiorganisaatiota erinomaisiin tuloksiin; ja
- p) hyväksyä Allianssin kustannus- ja Avaintulostavoitteet tämän sopimuksen mukaisesti.

6.2 Osapuolten edustus

- 6.2.1 Tilaajalla on oikeus nimetä Johtoryhmään neljä (4) jäsentä. Jokaisella Palveluntuottajan jäsenyrityksellä on oikeus nimetä Johtoryhmään yksijäsen.*[Tarkoituksena on, että tilaajalla ja yhteensä palveluntuottajilla on saman verran jäseniä AJR:ssä. Tarkempi määrä sovitaan kehitysvaiheessa.]*
- 6.2.2 Osapuolilla on lisäksi oikeus nimetä jokaiselle nimetylle jäsenelle varahenkilö siltä varalta, että varsinainen jäsen on estynyt osallistumaan.
- 6.2.3 Allianssin projektipäällikkö ei voi olla Johtoryhmän jäsen.
- 6.2.4 Johtoryhmän jäsenet on nimetty vaihetta koskevassa Tilauksessa.
- 6.2.5 Jokaisen Osapuolen tulee varmistaa, että Johtoryhmän jäsenillä on tarvittava toimivalta suorittaa hänelle tämän sopimuksen mukaisesti Johtoryhmän jäsenenä kuuluvat tehtävät. Olemme kaikki valtuuttaneet Johtoryhmän jäsenet tekemään päätökset kaikista niistä asioista, jotka tämän sopimuksen mukaan kuuluvat Johtoryhmän toimivaltaan.
- 6.2.6 Johtoryhmän kullekin jäsenelle sovitaan hankkeen parhaaksi -periaatteen mukaisesti oma vastuualue.
- 6.2.7 Voimme vaihtaa Johtoryhmän jäsenen uuteen jäseneseen tai nimetä sijaisen vain muiden Osapuolten hyväksynnällä. Hyväksyttävänä syynä Johtoryhmän jäsenen vaihtamiseen on aina pidettävä henkilön työkyvyn olennaista heikentymistä, pidempiaikaista sairautta, työnantajan vaihtumista, Johtoryhmän jäsenen tehtävien ja vastuualueen muutoksesta organisaation sisällä siten, että jäsen ei enää vastaa Allianssiin liittyvistä toiminnoista tai muita tilanteita, joissa työnantaja on lakisääteisesti velvollinen antamaan työntekijälle vapaata.
- 6.2.8 Mikäli Palveluntuottajan jäsenyritys vaihtaa Johtoryhmän jäsenen ilman Tilaajan hyväksyntää tai ilman edellä kohdassa 6.2.7 mainittua hyväksyttävää syytä, tulee Palveluntuottajan jäsenyrityksen maksaa 50 000 euron korvaus Tilaajalle jokaista vaihdettua henkilöä kohti.

6.3 Kokoukset ja päätöksenteko

- 6.3.1 Johtoryhmän kokous pidetään vähintään kerran kuukaudessa, ellei Johtoryhmä muuta sovi.

- 6.3.2 Johtoryhmä voi tehdä päätöksen vain, jos:
- 1) kutsu kokoukseen on toimitettu erikseen sovittavalla tavalla; ja
 - 2) päätös on yksimielinen (jokaisella kokouksessa läsnä olevalla Johtoryhmän jäsenellä on siten ns. veto-oikeus päätöksenteossa).
- 6.3.3 Mikäli yksimielistä päätöstä ei jossakin asiassa saavuteta, Johtoryhmän tulee aloittaa viipymättä jäljempänä kuvattu erimielisyyksien ratkaisemista koskeva menettely.
- 6.3.4 Johtoryhmän tulee kirjata kaikki päätöksensä ja toimenpiteensä seuraavan menettelyn mukaisesti:
- a) Johtoryhmän tulee nimetä itselleen sihteeri;
 - b) sihteerin tulee toimittaa asialista kokouksessa käsiteltävistä asioista Johtoryhmän jäsenille hyvissä ajoin ennen kokousta;
 - c) sihteerin tulee osallistua kaikkiin Johtoryhmän kokouksiin ja tehdä pöytäkirja kaikista päätöksistä ja sovitusta toimenpiteistä sekä kirjata ne asiat, joista ei kokouksen aikana päästy yksimielisyyteen, mukaan lukien erimielisyyksien syyt;
 - d) sihteerin tulee laatia pöytäkirja kokouksen aikana;
 - e) ennen jokaisen kokouksen päätöstä Johtoryhmän tulee tarkastaa sihteerin muistiinpanot ja korjata niitä tarpeen mukaan siten, että se saa sovittua sanamuodon, joka luotettavasti kuvaa sen päätöksiä ja sovittuja toimia; ja
 - f) sihteerin tulee toimittaa Allianssin johtoryhmän pöytäkirja jokaiselle Johtoryhmän jäsenelle ja Allianssin projektipäällikölle kolmen arkipäivän kuluessa kokouksesta.

7 Allianssin projektiryhmä (APR)

7.1 Vastuualueet

- 7.1.1 Olemme perustaneet Allianssin projektiryhmän, tehtävänä on johtaa ja koordinoida Allianssin päivittäistä toimintaa ja johtaa Projektia.
- 7.1.2 Allianssin projektiryhmä voi perustaa Allianssille työryhmiä.

7.2 Osapuolten edustus

- 7.2.1 Projektiryhmä muodostuu Osapuolten edustajista, ja jäsenistä vähintään kolme on tilaajan nimeämiä.
- 7.2.2 Projektiryhmän jäsenet on nimetty vaihetta koskevassa Tilauksessa.
- 7.2.3 Emme saa poistaa ketään Projektiryhmän jäsenistä tehtävästään ilman Johtoryhmän hyväksyntää. Hyväksyttävänä syynä Projektiryhmän jäsenen vaihtamiseen on aina pidettävä henkilön työkyvyn olennaista heikentymistä, pidempiaikaista sairautta, työnantajan vaihtumista tai muita tilanteita, joissa työnantaja on lakisääteisesti velvollinen antamaan työntekijälle vapautta.
- 7.2.4 Mikäli Palveluntuottajan jäsenyritys haluaa vaihtaa jonkun Projektiryhmään nimetyistä avainhenkilöistä Projektin aikana, Palveluntuottajan jäsenyrityksen tulee nimetä tilalle uusi avainhenkilö, joka täyttää kyseiselle avainhenkilölle asetetut vaatimukset.

7.3 Kokoukset ja päätöksenteko

- 7.3.1 Projektiryhmä kokoontuu niin usein kuin sen jäsenet katsovat tarpeelliseksi tai kun sen tulee Johtoryhmän määräyksen mukaisesti kokoontua.

- 7.3.2 Jos Projektiryhmä ei ole muuta sopinut, Allianssin projektipäällikkö toimii Projektiryhmän kokousten puheenjohtajana.
- 7.3.3 Allianssin projektipäällikkö on valtuutettu tekemään päätökset Projektiryhmän määrittämän toimivallan rajoissa. Allianssin projektipäällikön tulee kuitenkin:
- konsultoida Projektiryhmän jäseniä tarkoituksena saavuttaa yhteisymmärrys kaikissa asioissa, jotka koskevat Projektia;
 - osoittaa sellaista johtamista, joka varmistaa, että kaikilla hänen päätöksillään on Projektiryhmän jokaisen jäsenen tuki (tämä koskee myös niitä tilanteita, kun osa Projektiryhmän jäsenistä olisi tehnyt toisenlaisen päätöksen); ja
 - tulee ilmoittaa Johtoryhmälle, jos päätöksellä tai ohjeella ei ole Projektiryhmän tukea.
- 7.3.4 Ellei Johtoryhmä ole antanut muuta määräystä tai ellei Johtamisjärjestelmässä ole muuta määrätty, Projektiryhmän tulee pitää pöytäkirjaa kaikista päätöksistä ja sovitusta toimista, jotka tehdään sen kokouksissa. Pöytäkirjan kopio tulee toimittaa kokouksen jälkeen viipymättä kaikille Projektiryhmän ja Johtoryhmän jäsenille, ellei Johtoryhmä ole antanut muuta ohjetta.

8 Allianssin projektipäällikkö

8.1 Vastuualueet

- 8.1.1 Allianssin Projektipäällikkö on Projektiryhmän jäsen ja sen johtaja. Allianssin projektipäällikkö on vastuussa Johtoryhmälle Kehitysvaiheen tehtävien suorittamisesta.
- 8.1.2 Projektipäälliköllä on Johtamisjärjestelmässä määrätty tehtävät. Erityisesti Allianssin projektipäällikön tehtävänä on:
- johtaa, tukea ja neuvoa sekä luoda ja ylläpitää Allianssin korkeaa suoritustasoa;
 - tehdä päätökset päätäntävaltaansa kuuluvissa asioissa ja johtaa Projektiryhmän päivittäistä toimintaa;
 - osallistua Johtoryhmän kokouksiin ja raportoida Johtoryhmälle päivän tilanteesta sekä arvioida tulevaa suoritusta ja pyytää ohjeita ja tukea Johtoryhmältä;
 - panna täytäntöön Johtoryhmän ohjeet ja päätökset;
 - suorittaa toimet, joita Projektipäälliköltä erityisesti vaaditaan tässä sopimuksessa;
 - esitellä Johtoryhmälle uudet Projektiryhmän perustamat työryhmät; ja
 - suorittaa muut tehtävät, jotka Johtoryhmä osoittaa.
- 8.1.3 Allianssin projektipäällikön tulee toimia sovituisissa taloudellisissa ja muissa puitteissa, jotka on esitetty Johtamisjärjestelmässä tai jotka on hyväksytty Johtoryhmässä. Allianssin projektipäällikön tulee ohjata Johtoryhmälle tai muulle Johtamisjärjestelmän mukaan päätäntävaltaiselle toimielimelle ne asiat, jotka eivät kuulu hänen toimivaltaansa.
- 8.1.4 Allianssin projektipäällikkö ei ole Johtoryhmän jäsen, eikä näin ollen osallistu yksimieliseen päätöksentekoon eikä hänellä ole veto-oikeutta.
- 8.1.5 Allianssin projektipäällikkö raportoi Johtoryhmälle. Hänellä on oikeus olla läsnä ja käyttää puheoikeutta Johtoryhmän kokouksissa.

8.2 Nimittäminen

- 8.2.1 Projektipäällikön nimittää Johtoryhmä.

- 8.2.2 Projektipäällikkö on nimetty vaihetta koskevassa Tilauksessa.
- 8.2.3 Projektipäällikön voi erottaa ja korvata milloin tahansa Johtoryhmän päätöksellä. Johtoryhmä voi nimittää henkilön toimimaan Projektipäällikkönä myös väliaikaisesti, mikäli Projektipäällikkö ei väliaikaisesti ole käytettävissä tai mikäli Projektipäällikkö on erotettu eikä toista ole vielä nimitetty.

9 Osapuolten oikeudet ja velvollisuudet

9.1 Tilaajan oikeudet ja velvollisuudet

- 9.1.1 Vaikka tarkoituksena on, että kaikki päätökset, jotka vaikuttavat työhömmme Allianssin alaisuudessa, tehdään yhteisesti, hyväksymme, että Tilaaja tekee yksipuolisesti lopulliset päätökset seuraavissa asioissa:
- a) Tilaajaa velvoittavan lainsäädännön sekä viranomaisten päätösten, määräysten ja ohjeiden mukaiset oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvien ohjeiden antaminen, tulkinta ja soveltaminen;
 - b) Projektin töiden keskeyttäminen ja/tai uudelleen aloittaminen tämän sopimuksen mukaisesti;
 - c) Palveluntuottajan jäsenyryksen tai tämän sopimuksen irtisanominen;
 - d) Projektin toiminnalliset vaatimukset, laajuus ja suunnitteluperusteet;
 - e) määrätä pääsy Projektiin liittyville Tilaajan alueille ja tiloihin sekä tietoihin pääsy;
 - f) yhteydenpito tiedotusvälineisiin, ellei erikseen muuta sovita;
 - g) Tavoitekustannuksen hyväksyminen (Huom. Tilaajan kaksi roolia);
 - h) laajuusmuutoksesta päättäminen;
 - i) Tilauksen tekemisestä päättäminen;
 - j) Projektisuunnitelman ja Toteutussuunnitelman hyväksyminen Johtoryhmän tekemästä esityksestä; ja
 - k) kaikki muut asiat, jotka tämän sopimuksen mukaisesti annetaan tilaajan päätettäväksi, määrättäväksi tai ohjattavaksi.
- 9.1.2 Tilaajan tulee ilmoittaa Johtoryhmälle ohjeistaan, määräyksistään tai päätöksistään oikeuksiensa käytöstä niin pian kuin mahdollista, jotta minimoidaan kustannukset, myöhästymiset ja häiriöt Projektille.
- 9.1.3 Hyväksymme ja toteutamme Tilaajan edellä mainituilla perusteilla antamat ohjeet ja päätökset.
- 9.1.4 Kehitysvaiheen aikana voimaan tulevien, Tilaajan yksipuolisiin päätöksiin liittyvien muutosten vaikutukset tulee ottaa huomioon Toteutussuunnitelmassa, Tavoitekustannuksessa sekä Avaintulosalueissa Kaupallisen mallin mukaisesti ja Johtoryhmän päättämällä tavalla.

9.2 Palveluntuottajan oikeudet ja velvollisuudet

- 9.2.1 Vaikka tarkoituksena on, että kaikki päätökset, jotka vaikuttavat työhömmme Allianssin alaisuudessa tehdään yhteisesti, hyväksymme, että Palveluntuottaja tekee yksipuolisesti lopulliset päätökset seuraavissa asioissa:
- a) sopimuksen irtisanominen;

- b) kaikki muut asiat, jotka tämän sopimuksen mukaisesti annetaan Palveluntuottajan päätettäväksi, määrättäväksi tai ohjattavaksi; ja
- c) Palveluntuottajan jäsenyritystä velvoittavan lainsäädännön sekä viranomaisten päätösten, määräysten ja ohjeiden mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

10 Projektin resurssit

10.1 Päätoteuttaja

10.1.1 Projektin päätoteuttaja on nimetty vaihetta koskevassa Tilauksessa.

10.2 Resurssien hankinta

10.2.1 Käytämme omia resurssejamme tarvittaessa yhdistettynä ulkopuolisilta toimittajilta hankittaviin resursseihin toteuttaaksemme Projektin. Kaikki tällaiset resurssit valitaan hankkeen parhaaksi -periaatteen mukaisesti.

10.3 Alihankkijat

10.3.1 Kun Palveluntuottaja hankkii Ulkopuolisen toimittajan tämän sopimuksen täyttämiseen:

- a) varmistamme, että Ulkopuolisen toimittajan hankinta ja sopimus tehdään Johtamisjärjestelmään kuuluvan hankintasuunnitelman mukaisesti;
- b) kaikki suoritukset, jotka maksetaan Ulkopuoliselle toimittajalle sopimuksen mukaisesti, ovat Korvattavia kustannuksia;
- c) olemme yhteisesti vastuussa Ulkopuolisten toimittajien hankinnasta;
- d) alihankkijat sitoutetaan Allianssin tavoitteisiin ja merkittävimmät alihankkijat saavat Allianssin tavoitteisiin perustuvan kannustimet; ja
- e) varmistamme, että alihankintasopimukseen sisällytetään ehto, jonka mukaan se voidaan siirtää tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla.

11 Kehitysvaiheen sisältö ja tehtävät

11.1 Kehitysvaiheen alkaminen

11.1.1 Kehitysvaihe alkaa välittömästi, kun tämä sopimus ja Kehitysvaihetta koskeva Tilaus on allekirjoitettu.

11.2 Kehitysvaiheen tehtävien suorittaminen

11.2.1 Toteutamme Kehitysvaiheen tehtävät:

- a) huolellisesti, asiantuntevasti ja tehokkaasti;
- b) siten, että luvattu laatu saavutetaan Johtamisjärjestelmässä olevien laatuvaatimusten ja valvontasuunnitelmien mukaisesti;
- c) aikataulussa;
- d) noudattaen lainsäädäntöä, määräyksiä, päätöksiä, viranomaisohjeita ja työehtosopimuksia, ja velvoittaen myös sopijakumppanimme noudattamaan niitä;

- e) tavoitteena saavuttaa tai ylittää ne tavoitteet, jotka on esitetty Allianssin peruskirjassa ja/tai Johtoryhmän ohjeistuksissa; ja
 - f) varmistaen, ettemme riko suojattuja immateriaalioikeuksia.
- 11.2.2 Vakuutamme, että toimiessamme Kehitysvaiheen tehtävissä emme riko lainsäädännössä tai lupaehdoissa asetettuja vaatimuksia.
- 11.2.3 Sitoudumme toteuttamaan turvallisen työympäristön ja pyrimme ehkäisemään vahinkoja ja onnettomuuksia. Tämä tavoite on ensisijainen kaikkiin muihin tavoitteisiin nähden.
- 11.2.4 Noudatamme kaikkia työsuojeluun liittyviä lakisääteisiä vaatimuksia ja Johtamisjärjestelmän ohjeita, suunnitelmia sekä menettelytapoja.
- 11.2.5 Saavutamme kaikki asetetut aikatavoitteet. Kehitysvaiheen arvioitu valmistumisaika on määritetty liitteessä (Tilaus).
- 11.2.6 Toteutamme Projektin kustannustehokkaasti innovatiivisten ratkaisujen sekä tehokkaiden toiminta- ja työtapojen avulla.
- 11.2.7 Varmistamme, että suunnittelun laatu on erinomainen.

12 Toteutusvaiheen sisältö ja tehtävät

12.1 Yleisaikataulu

- 12.1.1 Teemme tarvittavat päätökset ja suoritamme kaikki tarvittavat toimenpiteet tehdäksemme Projektin mukaiset työt yleisaikataulun mukaisesti siten, että kaikki Projektille asetetut tavoitteet toteutuvat. Projektin arvioitu valmistumisaika on määritetty liitteessä (Kompensaatiomalli).
- 12.1.2 Muutokset yleisaikatauluun tulee hyväksyttää Johtoryhmällä.

12.2 Rakennusvaihe ja jälkivastuu aika

- 12.2.1 Projektin Toteutusvaihe jakautuu rakennusvaiheeseen ja jälkivastuu aikaan.
- 12.2.2 Projektin rakennusvaihe sisältää Kehitysvaiheessa sovittujen töiden toteuttamisen tämän sopimuksen mukaisesti.
- 12.2.3 Projektin jälkivastuu aikana vastaamme kaikista Allianssin työsuorituksessa ilmenevien virheiden korjaamisesta.

12.3 Jälkivastuuajan alkaminen

- 12.3.1 Allianssin on Projektin rakennusvaiheen valmistuessa otettava Projektin vastaan Kehitysvaiheessa sovittua menettelyä noudattaen. Vastaanotosta laaditaan pöytäkirja, joka Johtoryhmän tulee hyväksyä ja jossa todetaan kohde hyväksytysti vastaanotetuksi. Jälkivastuu aika alkaa hyväksytystä vastaanotosta.

12.4 Jälkivastuu aika ja Projektin lopullinen valmistuminen

- 12.4.1 Vastaamme Projektin Toteutusvaiheen suorituksen mukaisuudesta, mukaan lukien kaikki suunnittelu- ja rakennustyöt, viisi (5) vuotta Projektin rakennusvaiheen vastaanotosta.
- 12.4.2 Allianssi sopii Toteutusvaiheessa yhdessä ylläpitäjien ja operaattorien kanssa jälkivastuuajan keskinäisistä vastuistaan.

- 12.4.3 Olemme velvollisia korjaamaan suorituksessamme Projektin jälkivastuuajana ilmenevät virheet, jotka aiheutuvat meistä riippuvista syistä. Virheeksi ei katsota normaalia kulumista tai käyttäjien aiheuttamia vikoja.
- 12.4.4 Huolehdimme jälkivastuuajana meille kuuluvista tehtävistä sekä sovimme yhteistyöstä ylläpitäjien ja operaattorien kanssa virheiden ja puutteiden korjaamiseksi viipymättä ja turvallisuutta sekä raitiotien käytettävyyttä vaarantamatta.
- 12.4.5 Palveluntuottajalle virheiden korjauksesta aiheutuvat kustannukset ovat Korvattavia kustannuksia.
- 12.4.6 Jälkivastuuajana meidän tulee pyytää ja saada Tilaajan hyväksyntä suorittamistamme tehtävistä. Tilaajan hyväksynnän ja jälkivastuuajan päättymisen jälkeen Projekti päättyy. Hyväksymismenettely sovitaan Kehitysvaiheessa.

12.5 Toteutusvaiheen tehtävien suorittaminen

12.5.1 Varmistamme työturvallisuuden seuraavilla keinoilla:

- a) Allianssin Osapuolista yksi valitaan vastaamaan päätoteuttajan työturvallisuuteen liittyvien tehtävien ja vastuiden hoitamisesta. Vastuuhenkilö on nimetty liitteessä (Tilaus).
- b) Tilaaja nimeää turvallisuuskoordinaattorin, joka on nimetty liitteessä (Tilaus).
- c) Olemme sitoutuneet toteuttamaan turvallisen työympäristön ja pyrimme ehkäisemään vahinkoja ja onnettomuuksia. Tämä tavoite on ensisijainen kaikkiin muihin tavoitteisiin nähden.
- d) Olemme sitoutuneet toimimaan työssämme turvallisesti sekä käyttämään ammattitaitoista työvoimaa ja turvallisia työmenetelmiä sekä käyttötarkoitukseen sopivia koneita ja laitteita.
- e) Noudatamme kaikkia työsuojeluun liittyviä lakisääteisiä vaatimuksia, viranomaisten määräyksiä, ohjeita ja päätöksiä sekä Johtamisjärjestelmän ohjeita, suunnitelmia sekä menettelytapoja.

12.5.2 Toimimme lainsäädännön ja lupaehtojen mukaan:

- a) Varmistamme, ettei mikään työsuoritus riko lakisääteisiä vaatimuksia, viranomaisten määräyksiä, ohjeita ja päätöksiä tai lupaehtoja.
- b) Hankimme kaikki sopimuksen täyttämiseksi tarvittavat luvat ja teemme tarvittavat viranomaisilmoitukset.

12.5.3 Suoritamme kaikki työt hyvällä ammattitaidolla ja laadukkaasti varmistaaksemme, että:

- a) suunnittelun laatu on erinomainen;
- b) kaikkien työsuoritusten laatu täyttää/ylittää suunnitteluperusteissa ja suunnitelmissa esitetyt vaatimukset; ja
- c) työn lopputulos soveltuu tarkoitettuun käyttöön ja täyttää/ylittää lopputuotteelle asetetut laadulliset tavoitteet.

12.5.4 Työmaan hallinnasta ja hoitamisesta sovimme, että:

- a) työmaan hallinta ja pääsy työmaalle saattaa olla rajoitettu Tilaajan määräyksestä;
- b) pidämme hallinnassamme olevan työmaa-alueen turvallisena ja siistinä; ja
- c) noudatamme työmaa-alueella päätoteuttajan määräyksiä.

12.5.5 Allianssin tulee kirjallisesti ottaa työalue vastaan kadun tai muun alueen kunnossapitäjiltä ja luovuttaa se takaisin kunnossapitäjille työalueen valmistuttua sekä sopia työn aikaisten kunnossapitovelvoitteiden hoitamisesta.

13 Kustannukset ja maksut Palveluntuottajalle

13.1 Projektin kustannukset Kehitysvaiheessa

13.1.1 Projektin kustannukset Kehitysvaiheessa koostuvat Palveluntuottajalle suoritettavista maksuista sekä Tilaajan kustannuksista.

13.2 Palveluntuottajalle suoritettavat maksut Kehitysvaiheessa

13.2.1 Tilaaja korvaa Palveluntuottajalle Kehitysvaiheen tehtävien toteuttamisen ja näihin liittyvien muiden velvollisuuksien täyttämisestä:

- a) Korvattavat kustannukset ja Kehitysvaiheen palkkion;
- b) arvonlisäveron alla olevan mukaisesti; ja
- c) muut mahdolliset maksut, jotka Tilaaja on velvollinen korvaamaan Palveluntuottajalle tämän sopimuksen mukaisesti.

13.3 Projektin kustannukset Toteutusvaiheessa

13.3.1 Projektin Tavoitekustannus sovitaan Tilauksen liitteenä olevassa Kompensaatiomallissa. Tavoitekustannus sisältää sekä Kehitysvaiheessa että Toteutusvaiheessa Palveluntuottajalle suoritettavat maksut sekä Tilaajan kustannukset sopimuksen liitteenä olevan Kaupallisen mallin mukaisesti.

13.3.2 Tavoitekustannuksen lisäksi Projektin kustannukset muodostuvat Tilaajan toimittamista materiaaleista sekä mahdollisesta erillisestä bonuksesta.

13.3.3 Projektin budjetti määritellään liitteessä (Kompensaatiomalli).

13.4 Palveluntuottajalle suoritettavat maksut Toteutusvaiheessa

13.4.1 Tilaaja korvaa Palveluntuottajalle Toteutusvaiheen tehtävien toteuttamisen ja näihin liittyvien muiden velvollisuuksien täyttämisestä:

- a) Korvattavat kustannukset ja Toteutusvaiheen palkkion;
- b) arvonlisäveron alla olevan mukaisesti;
- c) Kannustinjärjestelmän mukaisen mahdollisen bonuksen; ja
- d) muut mahdolliset maksut, jotka Tilaaja on velvollinen korvaamaan Palveluntuottajalle tämän sopimuksen mukaisesti.

13.5 Arvonlisävero

13.5.1 Jokaisen Osapuolen tulee olla rekisteröitynyt arvonlisäverovelvolliseksi. Tähän sopimukseen sovelletaan kulloinkin voimassa olevia arvonlisäverotusta koskevia säännöksiä.

13.5.2 Tässä sopimuksessa ilmoitetut maksut eivät Helsingin kaupungin (Y-tunnus 021256-6) osalta sisällä suunnittelu- tai muuhun niihin liittyvän palvelun osalta arvonlisäveroa. Palveluntuottajalla on oikeus laskuttaa kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero. Palveluntuottajan on laskun yhteydessä eriteltävä arvonlisäveroton ja -verollinen osuus. Palveluntuottajan on annettava kaikki Tilaajan pyytämät tiedot Tilaajalta laskutettavan arvonlisäveron määrästä.

13.5.3 Tässä sopimuksessa sovelletaan Helsingin kaupungin (Y-tunnus 021256-6) osalta rakentamispalveluun arvonlisäverolain 8 c §:n käännettyä verovelvollisuutta, jolloin Tilaaja maksaa arvonlisäveron. Palveluntuottajan on laskun yhteydessä eriteltävä arvonlisäveroton ja -verollinen osuus. Palveluntuottajan on annettava kaikki Tilaajan pyytämät tiedot Tilaajalta laskutettavan arvonlisäveron määrästä.

13.5.4 Tässä sopimuksessa ilmoitetut maksut eivät <muiden mahdollisten tilaajien osalta > sisällä arvonlisäveroa. Palveluntuottajalla on oikeus laskuttaa kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero. Palveluntuottajan on laskun yhteydessä eriteltävä arvonlisäveroton ja -verollinen osuus. Palveluntuottajan on annettava Tilaajalle kaikki Tilaajan pyytämät tiedot Tilaajalta laskutettavan arvonlisäveron määrästä. *[Säilytetään, jos tilaajana YKT-osapuoli, mikä ei myy rakentamispalvelua]*

13.6 Laskut ja maksut

- 13.6.1 Osapuolet pyrkivät toteuttamaan laskutuksen siten, että se on Palveluntuottajien kannalta mahdollisimman kassavirtaneutraali.
- 13.6.2 Laskutus suoritetaan Osapuolittain Kehitysvaiheessa keskimäärin kerran kuukaudessa ja Toteutusvaiheessa korkeintaan kaksi kertaa kuukaudessa. Laskut tulee lähettää Tilaajaa edustaville tahoille, ja laskun maksuajan tulee olla 21 vuorokautta laskun lähettämisestä. Viivästyneelle maksulle Tilaaja maksaa korkolain (633/1982) mukaisen viivästyskoron.
- 13.6.3 Ennen laskun toimittamista Tilaajan ilmoittamaan osoitteeseen tulee Allianssin (laskujen tarkastaja) tarkastaa laskutusesityksen oikeellisuus ja laskutuskelpoisuus. Tämä tarkastus tulee tehdä viipymättä ja kuitenkin viimeistään 7 päivän kuluessa laskutusesityksen saapumisesta. Laskutusesityksen hyväksytyt osat ovat laskutuskelpoisia tarkastuksen jälkeen. Siltä osin kuin laskuntarkastaja katsoo, että laskutusesitys ei ole hyväksyttävissä, hänen tulee viipymättä toimittaa Palveluntuottajan jäsenyritykselle perusteltu lisäselvityspyyntö. Lasku päivätään tarkastajan hyväksyntäpäivämäärälle ja toimitetaan välittömästi tämän jälkeen laskutusosoitteeseen.
- 13.6.4 Tarkemmat määräykset laskutuksesta ovat Projektisuunnitelmassa.
- 13.6.5 Tilaaja maksaa palkkion Palveluntuottajalle kyseisen Palveluntuottajan sovittuun palkkioprosenttiin ja laskutusvälillä toteutuneisiin Korvattaviin kustannuksiin perustuen. Laskussa tulee olla eriteltynä Korvattavat kustannukset ja palkkio-osuus.
- 13.6.6 Projektin rakennusvaiheen päättymisen jälkeen Johtoryhmä tekee bonusten ja sanktioiden jaon siten, että mahdollisia jälkivastuuajan töitä varten tehdään varaus.
- 13.6.7 Allianssin Kannustinjärjestelmään liittyvät bonukset ja sanktiot maksetaan Projektin rakennusvaiheen päättymisen jälkeen, ellei Johtoryhmä erikseen päättää maksaa niitä ennen rakennusvaiheen päättymistä. Edellä mainittujen Kannustinjärjestelmään liittyvien maksujen maksaminen edellyttää Johtoryhmän hyväksyntää. Johtoryhmä tekee jälkivastuuajan päättymisen jälkeen bonusten ja sanktioiden lopputilityksen.
- 13.6.8 Kaikki maksut, joihin sisältyy bonusta tai sanktiota, pitää hyväksyttää Johtoryhmällä.
- 13.6.9 Jos Palveluntuottaja haluaa maksun materiaaleista, jotka ovat varastoituna esimerkiksi työmaalla ja joita ei ole vielä sisällytetty Projektin töihin, tulee Tilaajan pyynnöstä Palveluntuottajan esittää todisteet, joista ilmenee, että:
- materiaalit ovat olemassa;
 - omistusoikeus siirtyy Tilaajalle maksun yhteydessä tai sitä ennen; ja
 - materiaaleja säilytetään asianmukaisesti, ne on merkitty Tilaajan omaisuudeksi ja vakuutettu Tilaajan ja kyseisen Palveluntuottajan nimissä.
- 13.6.10 Omistusoikeus kaikkeen Projektia varten hankittuun irtaimeen kalustoon, laitteisiin, materiaaleihin ja varusteisiin, jotka on maksettu Palveluntuottajalle tämän luvun mukaisesti, siirtyy Tilaajalle maksuhetkellä.
- 13.6.11 Palveluntuottaja hyväksyvät, että maksut Tilaajalta ovat vain maksu, mutta eivät todiste, Projektin mukaisten tehtävien suorittamisesta tämän sopimuksen mukaisesti.

13.7 Läpinäkyvyys

13.7.1 Tiedostamme, että on erittäin tärkeää hoitaa kaikki tämän sopimuksen mukaiset maksut osapuolten välillä läpinäkyvästi siten, että jokaisella Osapuolella on mahdollisuus varmistaa maksujen sopimuksenmukaisuus.

13.8 Asiakirjojen säilyttäminen

13.8.1 Meidän kaikkien tulee arkistoida:

- a) asiakirjat liittyen kirjanpitoon, joka on suoritettu hyvää kirjanpitoa noudattaen ja esittää kaikki maksut ja kustannukset, jotka ovat aiheutuneet kyseisen vaiheen tehtävien suorittamisesta; ja
- b) kaikki muu dokumentaatio ja asiakirjat, jotka olemme laatineet tämän sopimuksen voimaoloajan aikana Toteutusvaiheen tehtävien suorittamista varten.

13.8.2 Arkistointivelvoite jatkuu kolme vuotta sopimuksen päättymisestä Kehitysvaiheessa laadittavan arkistointisuunnitelman mukaisesti.

13.9 Auditointi

13.9.1 Tilaaja voi sopimuksen päivämäärästä alkaen siihen saakka, kun on kulunut kolme vuotta sopimuksen päättymisestä, määrätä suoritettavaksi tarkastuksen koskien mitä tahansa dokumentaatiota, joka on laadittu Allianssin alaisuudessa tehtävän työn tuottamista varten.

13.9.2 Tarkastuksen suorittaa Allianssin talousasiantuntija tai muu ulkopuolinen ja riippumaton tarkastaja. Tarkastaja on salassapitovelvollinen myös suhteessa muihin tämän sopimuksen Osapuoliin tarkastuksen yhteydessä saamistaan luottamuksellisista tiedoista siten kuin jäljempänä salassapidosta todetaan.

13.9.3 Tällaisen auditoinnin suorittamiseksi järjestämme tarkastajalle pääsyn kaikkeen tarkastuksen kannalta tarpeelliseen aineistoon ja tiloihin.

13.9.4 Tarkistuskustannukset ovat Tilaajan kustannuksia.

13.9.5 Mikäli tarkastuksessa ilmenee, että Palveluntuottajalle suoritettavat maksut ylittävät tai ylittävät tämän sopimuksen perusteella suoritettavaksi kuuluvan määrän, Tilaaja maksaa Palveluntuottajalle alituksen tai Palveluntuottaja korvaa Tilaajalle ylityksen.

14 Laajuuden muutokset ja tavoitteiden asettaminen

14.1 Laajuuden muutos

14.1.1 Toteutussuunnitelman muutos on laajuuden muutos, jos sitä ei ole mahdollista toteuttaa ilman, että se vaikuttaa Tavoitekustannuksen tai Avaintulostavoitteiden muuttumiseen.

14.1.2 Mikäli mahdollinen muutos muuttaa Toteutussuunnitelmaa siten, että se vaikuttaa Allianssin Tavoitekustannukseen tai Avaintulostavoitteisiin, tulee Osapuolten ensisijaisesti kehittää Projektia ja selvittää kaikki mahdolliset keinot Tavoitekustannuksen ja Avaintulostavoitteiden saavuttamiseksi Hankkeen parhaaksi.

14.1.3 Osapuolet määrittävät ja sopivat Toteutussuunnitelmaa vahvistamisen yhteydessä, minkälaiset muutokset katsotaan laajuuden muutokseksi, mitkä suunnitelmien täsmentämiseksi ja mitkä riskien tai mahdollisuuksien toteutumiseksi.

14.2 Oikeus laajuuden muutoksiin

- 14.2.1 Tilaaja voi määrätä Johtoryhmän muuttamaan laajuutta. Laajuuden muutos on yleiskäsite, eikä tarkoita ainoastaan työsuorituksen laajuuden muuttamista. Laajuuden muutoksen vaikutukset otetaan huomioon muun muassa Tavoitekustannuksessa ja Avaintulostavoitteissa. Päätöksen laajuuden muutoksen vaikutusten määrästä tekee Johtoryhmä.
- 14.2.2 Johtoryhmällä ei ole toimivaltaa päättää laajuuden muutoksesta ilman Tilaajan määräystä. Johtoryhmä voi kuitenkin milloin tahansa suositella Tilaajalle laajuuden muutosta.

14.3 Riskit ja mahdollisuudet

- 14.3.1 Projektin Tavoitekustannusta ja Avaintulostavoitteita määritettäessä Osapuolet kartoittavat yhdessä Projektin toteuttamiseen liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Tällöin Osapuolet:
- sopivat sellaisista riskeistä, jotka kuuluvat Tilaajan vastuulle;
 - sopivat sellaisista riskeistä ja mahdollisuuksista, jotka muuttavat asetettuja tavoitteita; ja
 - tekevät Projektin Tavoitekustannukseen varauksia muita riskejä ja mahdollisuuksia varten.
- 14.3.2 Osapuolet sopivat, että muut kuin kohtiin 14.2.1 a) ja b) liittyvät riskit ja mahdollisuudet jaetaan yhteisesti siitä huolimatta:
- että nämä riskit ja mahdollisuudet eivät välttämättä ole kenenkään hallittavissa;
 - että Osapuolet eivät ole tehneet varauksia kustannusarvioon näitä riskejä ja mahdollisuuksia varten; ja
 - että Osapuolet eivät ole pystyneet etukäteen ottamaan huomioon näitä riskejä ja mahdollisuuksia tehdessään kustannusarviota.
- 14.3.3 Ylivoimaisen esteen osalta sovelletaan kohtaa 24.

14.4 Tavoitteisiin liittyvien muutosten ilmoittaminen ja hyväksyminen

- 14.4.1 Edellä määriteltyjen riskien ja mahdollisuuksien toteutuessa Projektipäällikkö tai kuka tahansa Projektiryhmän jäsen voi ilmoittaa tästä Johtoryhmälle. Ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:
- kuvaus tapahtumasta tai olosuhteista sekä ne perusteet, jotka voivat muuttaa tavoitteita;
 - yhteenveto ehdotetuista vaihtoehdoista tapahtuman tai olosuhteiden hoitamisessa;
 - alustava arvio jokaisesta vaihtoehdosta ja sen vaikutuksesta Avaintulostavoitteisiin, jos riskit tai mahdollisuudet toteutuvat ja sen oletetaan muuttavan tavoitteita; ja
 - ehdotus ajanjaksosta, jonka kuluessa Johtoryhmän tulisi tehdä päätös toimenpiteistä.
- 14.4.2 Kun Johtoryhmä on vastaanottanut edellä mainitun ilmoituksen, sen tulee päättää niin pian kuin mahdollista, muuttaako tapahtuma tai olosuhde tavoitteita ja Tavoitekustannusta. Jos tapahtuma tai olosuhde muuttaa tavoitteita, Johtoryhmän tulee päättää jokaisen Avaintulostavoitteen muutos.
- 14.4.3 Kun Johtoryhmä tekee edellä olevan kohdan mukaisen päätöksen, sen tulee ottaa huomioon tavoitteiden suuntaviivojen asettaminen.
- 14.4.4 Tavoitekustannusta muutetaan tavoitteiden muuttamisen mukaisesti.
- 14.4.5 Avaintulostavoitteita ei muuteta missään muissa olosuhteissa kuin edellä tässä luvussa tarkoitetuissa tilanteissa.

15 Vakuudet

15.1 Ennakkomaksua turvaava vakuus

15.1.1 Mikäli Tilaaja vaatii ennakkomaksua turvaavan vakuuden, Palveluntuottaja on velvollinen antamaan Tilaajalle ennakkomaksun vakuudeksi joko raha- tai vakuutuslaitoksen antaman omavelkaisen takauksen, rahalaitokseen tehdyn rahatalletuksen tai muun Tilaajan hyväksymän vakuuden. Talletustodistukseen tai muuhun irtaimeen panttiin on liitettävä pantinantajan panttaussitoumus ja talletustodistukseen lisäksi pankin sitoumus säilyttää Tilaajalle panttioikeus talletukseen.

15.2 Työnaikainen vakuus

15.2.1 Mikäli Tilaaja vaatii työnaikaisen vakuuden, Palveluntuottaja on velvollinen antamaan Tilaajalle tässä sopimuksessa Palveluntuottajan jäsenryitykselle määrättyjen Projektin rakennusvaiheen työnaikaiseksi vakuudeksi joko raha- tai vakuutuslaitoksen antaman omavelkaisen takauksen, rahalaitokseen tehdyn rahatalletuksen tai muun Tilaajan hyväksymän vakuuden. Talletustodistukseen tai muuhun irtaimeen panttiin on liitettävä pantinantajan panttaussitoumus ja talletustodistukseen lisäksi pankin sitoumus säilyttää Tilaajalle panttioikeus talletukseen.

15.3 Vakuuksia koskevat ehdot

- 15.3.1 Samaan konserniin kuuluvan yrityksen antamaa takausta ei hyväksytä vakuudeksi.
- 15.3.2 Jos Palveluntuottajan jäsenryityksen antaman vakuuden arvo muuttuu tai Palveluntuottajan jäsenryityksen toteuttaman osuuden arvo muuttuu siinä määrin, että vakuus ei enää vastaa sovitua vakuuden määrää, on vakuutta tarkistettava vastaavasti Tilaajan tai Palveluntuottajan jäsenryityksen esittämästä vaatimuksesta.
- 15.3.3 Palveluntuottajan jäsenryityksen on huolehdittava siitä, että kaikki vaadittavat vakuudet toimitetaan määräajassa ja että ne ovat voimassa, kunnes kaikki vakuuksien palauttamiselle asetetut ehdot on täytetty. Vakuus on palautettava viimeistään silloin, kun ennakkomaksu on kokonaisuudessaan palautettu Tilaajalle.
- 15.3.4 Vakuuksiin liittyvät Palveluntuottajan jäsenryityksen kustannukset ovat Korvattavia kustannuksia.
- 15.3.5 Palveluntuottajan jäsenryityksen on annettava vakuus Tilaajalle ennen kuin Palveluntuottajan jäsenryityksen on oikeutettu tämän sopimuksen mukaisiin maksuihin, kuitenkin viimeistään 21 vuorokauden kuluttua tämän sopimuksen allekirjoittamisesta.
- 15.3.6 Jälkivastuuajan vakuuteen sovelletaan tässä kohdassa mainittuja ehtoja, ja jälkivastuuajan vakuuden määrä sovitaan Toteutusvaiheessa ennen jälkivastuuajan alkamista.

16 Vakuutukset

16.1 Allianssin lukuun otettavat vakuutukset

16.1.1 Osapuolilla tulee olla Johtoryhmän hyväksymän vakuutusstrategian mukaiset vakuutukset. Osapuolien tulee viipymättä tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen laatia vakuutusstrategia ja esittää se Johtoryhmälle. Johtoryhmän hyväksymä vakuutusstrategia on Projektisuunnitelman osa.

16.2 Tilaajan ja Palveluntuottajan jäsenryityksien omat vakuutukset

16.2.1 Tilaajalla ja Palveluntuottajan jäsenryityksellä on oltava henkilöstölleen voimassa lakisääteinen työtaturmavakuutus ja lakisääteinen työeläkevakuutus, käytettäville ajoneuvoille ja työkoneille liikennevakuutukset sekä muut lakisääteiset vakuutukset. Tilaajan ja Palveluntuottajan jäsenryitysten tulee valvoa, että sen käyttämillä alihankkijoilla ja toimittajilla on työskennellessään vastaavat voimassaolevat vakuutukset.

16.3 Vakuutusyhtiötä koskevat vaatimukset

16.3.1 Vakuutuksenantajan tulee olla luotettava ja vakavarainen vakuutusyhtiö, jolla on hyvä maine vakuutusmarkkinoilla. Vakuutusyhtiöllä tulee olla kansainvälisen luokituslaitoksen antama luokitus, jonka minimivaatimus on Standard & Poor's A, Moody's A2 tai muun luokituslaitoksen antama vastaava luokitus. Luokitus tarkastetaan määräajoin Kehitysvaiheessa sovittavalla tavalla. Johtoryhmä voi kuitenkin erikseen perustellusta syystä hyväksyä vakuutuksenantajaksi sellaisenkin vakavaraiseksi ja luotettavaksi katsomansa vakuutusyhtiön, joka ei täytä edellä esitettyä luokitusvaatimusta.

16.4 Vakuuttamiskustannukset

16.4.1 Allianssin lukuun otetuista vakuutusstrategian mukaisista vakuutuksista aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien vakuutusmeklaripalkkiot ja omavastuuosuuskustannukset, ovat Kaupallisen mallin mukaisesti Korvattavia kustannuksia.

16.4.2 Palveluntuottajan jäsenryityksen vakuutusten ottamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset eivät ole Palveluntuottajalle tai Palveluntuottajan jäsenryitykselle Korvattavia kustannuksia, ellei niitä ole merkitty Kaupallisessa mallissa Korvattaviksi kustannuksiksi.

16.5 Korvausvaatimuksen esittäminen

16.5.1 Osapuolien tulee ilmoittaa Johtoryhmälle kaikista vakuutustapahtumista, jotka liittyvät Allianssin lukuun otettaviin vakuutuksiin.

16.5.2 Johtoryhmä päättää kaikista Allianssiin liittyvistä vakuutuskorvausvaatimuksista. Jokaisen Osapuolen tulee:

- a) pitää muut Osapuolet tietoisina kaikista vakuuttajille tehdyistä vaatimuksista, jotka liittyvät työn suorittamiseen Allianssin alaisuudessa sekä tällaisten vaatimusten eteneemisestä ja tuloksista;
- b) olla sopimatta vakuutustapahtumaa ilman Johtoryhmän etukäteishyväksyntää; ja
- c) varmistaa, että Johtoryhmällä on kaikki tieto, joka on Osapuolen tiedossa liittyen kyseiseen vakuutustapahtumaan.

16.6 Kielto antaa vakuudeksi vakuutuskorvauksia

16.6.1 Osapuolet sitoutuvat olemaan panttaamatta tai muuten antamatta vakuudeksi Allianssin lukuun otettavista vakuutuksista saatavia korvauksia.

16.7 Allianssin lukuun otettavien vakuutusten yleiset vaatimukset

16.7.1 Osapuolten tulee noudattaa kaikkia kunkin vakuutussopimuksen mukaisia vakuutus- ja suojeluehtoja sekä muita mahdollisia vakuutussuojan ylläpitämiseksi edellytetyjä ehtoja.

16.7.2 Vakuutuksia voidaan muuttaa vain Johtoryhmän vaatimuksesta ja Johtoryhmän vaatimalla ja hyväksymällä tavalla. Vakuutuskauden aikana vakuutukseen tehtävät muutokset hoitaa vakuutuksen hankkinut Osapuoli saatuaan muutokseen Johtoryhmän hyväksynnän.

- 16.7.3 Osapuolen, joka on vastuussa vakuutusten hankkimisesta tämän sopimuksen perusteella, tulee toimittaa vakuutuskirjat, muu vakuutusdokumentaatio ja vahvistus vakuutusmaksujen maksamisesta Johtoryhmälle sekä toimittaa muille Osapuolille sopimuksen mukaisten vakuutusten voimassaolon vahvistava vakuutustodistus.
- 16.7.4 Mikäli joku Osapuolista rikkoo mitä tahansa tämän kohdan määräystä, muut Osapuolet voivat maksaa vakuutusten voimassapitämiseksi vaaditut maksut tai hankkia itse vastaavat vakuutukset. Kummassakin tapauksessa muilla Osapuolilla on oikeus saada määräystä rikkoneelta Osapuolelta korvaus vakuutuksen voimassa pitämiseksi suorittamista maksuista tai uuden vakuutuksen hankkimisesta aiheutuvista vakuutusyhtiön perimistä välittömistä kustannuksista, jos ne eivät kuulu Allianssin Korvattaviin kustannuksiin.
- 16.7.5 Jokainen Osapuoli (vahingonkorvaaja) korvaa jokaiselle muulle Osapuolelle (korvauksen-saaja) kaikki kulut, kustannukset, menetykset ja kärsityt vahingot, jotka vahingonkorvaaja on aiheuttanut jättämällä täyttämättä vakuutusten ottamiseen liittyvät velvoitteensa.
- 16.7.6 Jos Osapuolet saavat vahingon vuoksi vakuutuskorvausta, Tilaajan Palveluntuottajalle suorittamat maksut ja vakuutuskorvaus yhteensovitaan siten, ettei Palveluntuottaja saa samasta suoritteesta päällekkäistä maksua. Saatu vakuutuskorvaus otetaan huomioon Projektin Tavoitekustannuksessa ja Avaintulosalueilla siten, ettei vahinko heikennä Allianssin suoritusta siltä osin kuin vahingosta on saatu vakuutuskorvaus.

17 Immateriaalioikeudet

17.1 Yleiset Tausta-aineistoa, Aineistoa ja Immateriaalioikeuksia koskevat ehdot

- 17.1.1 Osapuolet vastaavat siitä, että he ovat asianmukaisesti huolehtineet Aineiston, Osapuolen Projektiin tuoman Tausta-aineiston ja Immateriaalioikeuksien luottamuksellisesta käsittelystä ja vakuuttavat, että heillä on oikeudet kaikkeen Aineistoon, Tausta-aineistoon ja niiden Immateriaalioikeuksiin, jotka ovat tarpeen tämän Allianssisopimuksen mukaisten tehtävien suorittamiseksi. Osapuolet vastaavat siitä, että toiselle Osapuolelle tämän kohdan perusteella myönnettävät oikeudet sisältävät alla kuvatut oikeudet. Osapuolet vakuuttavat, että nämä eivät ole tehneet Immateriaalioikeuksien hyödyntämistä rajoittavia muita sopimusjärjestelyitä.
- 17.1.2 Tämän sopimuksen tarkoituksena ei ole siirtää Osapuolten olemassa olevien Immateriaalioikeuksien omistusoikeutta toisille Osapuolille eikä käyttää hankkeen muuhun kuin Aineiston käyttötarkoitusta varten. Jos Osapuolten olemassa olevien Immateriaalioikeuksien omistusoikeutta kuitenkin jossain tilanteessa siirretään, Immateriaalioikeuksien omistusoikeus siirtyy vain erillisellä kirjallisella sopimuksella, jossa siirto on nimenomaisesti yksilöity.
- 17.1.3 Osapuolella ei ole oikeutta käyttää toiselta Osapuolelta saamaansa Tausta-aineistoa tai Aineistoa muutoin kuin Aineiston käyttötarkoituksen mukaisesti.
- 17.1.4 Osapuolet vastaavat siitä, että toisen Osapuolen virka-, liike- tai yrityssalaisuuksia ei paljasteta, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.
- 17.1.5 Osapuolen toimittaman Tausta-aineiston ja Aineiston sisältö ja toimitustapa on sovittu yhdessä Kehitysvaiheessa siten, että niitä voidaan käyttää ja hyödyntää tässä Projektissa Aineiston käyttötarkoituksen mukaisesti hankkeen parhaaksi -periaatetta noudattaen.
- 17.1.6 Kaupallisen mallin mukaiset maksut sisältävät ja kattavat korvauksen Tausta-aineiston ja Aineiston käyttötarkoituksen mukaisesta käytöstä tämän sopimuksen voimassaoloaikana ja myös sen päättymisen jälkeen, oli sopimuksen päättymisen perusteena sitten jälkivastuuajan päättymisen tai irtisanominen.
- 17.1.7 Kaikki tämän kohdan mukaisesti tehtävät tiedoksiannot ja sopimukset on tehtävä kirjallisesti.

17.2 Osapuolten olemassa oleva Tausta-aineisto ja Immateriaalioikeudet

- 17.2.1 Osapuolten olemassa olevan Tausta-aineiston ja sen Immateriaalioikeuksien omistusoikeus säilyy sillä Osapuolella, joka on alun perin omistanut Tausta-aineiston ja sen Immateriaalioikeudet. Mikäli Osapuolet päättävät toimittaa Projektiin sellaisen Tausta-aineiston, jota Osapuolet tarvitsevat tämän sopimuksen mukaisten tehtävien suorittamista varten, sitoutuvat Osapuolet samalla myöntämään ilman erillistä korvausta tällaiseen Tausta-aineistoon toiselle Osapuolelle ei-yksinomaisen käyttöoikeuden Projektiin liittyvien tehtävien suorittamista varten.
- 17.2.2 Osapuolet saavat käyttää toisen Osapuolen Tausta-aineistoa vain Projektin suorittamista varten. Käyttöoikeuteen sisältyy Projektiin liittyvän tiedon muuntelu-oikeus. Käyttöoikeutta ei saa luovuttaa edelleen eikä käyttöoikeuden nojalla saa myöntää käyttöilupia (alilisenssejä) kolmansille osapuolille.
- 17.2.3 Mikäli Tausta-aineistoa tarvitaan sopimuksen päättymisen jälkeen, Tausta-aineiston käyttöoikeuden ehdoista sovitaan erikseen kirjallisesti Osapuolten kesken Toteutusvaiheessa.
- 17.2.4 Osapuolella ei ole käyttöoikeutta toisen Osapuolen Tausta-aineistoon sisältyviin tietokoneohjelmiin, tietokantoihin tai tietokoneohjelmien lähdekoodeihin, mutta Osapuolella on oikeus käyttää toisen Osapuolen Tausta-aineistoon sisältyvän tietokoneohjelman tai tietokannan avulla kerättyä Projektiin liittyvää tietoa. Osapuolella on myös oikeus saada varmistus Tausta-aineistosta saata-van ja Projektiin liittyvän tiedon käsittelyn toimintaperiaatteista.

17.3 Projektin aikana tai sen jälkeen jatkokehitetty Osapuolen omistama Tausta-aineisto ja sen Immateriaalioikeudet

- 17.3.1 Osapuolten ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista omistaman, Projektin aikana tai sen jälkeen jatkokehitetyn Tausta-aineiston ja Immateriaalioikeuksien omistusoikeus säilyy sillä Osapuolella, joka on jo alun perin omistanut Tausta-aineiston ja Immateriaalioikeudet. Tämän kohdan mukaisessa jatkokehittämisessä on kyse tilanteesta, jossa Tausta-aineiston kehittäjä tai kehittäjiä ei pystytä tarkasti yksilöimään ja/tai kehittämisen tuloksena ei synny uutta Aineistoa.

17.4 Projektin aikana yhden Osapuolen toimesta kehitetty uusi Aineisto ja Immateriaalioikeudet

- 17.4.1 Jos tämän sopimuksen Osapuoli on yksin kehittänyt Projektin aikana uutta Aineistoa ja Immateriaalioikeuksia, niiden omistusoikeus tulee sille Osapuolelle, joka on suorittanut kehitystyön, ja käyttöoikeus tulee Tilaajalle alla kuvatulla tavalla.
- 17.4.2 Edellä sanottua sovelletaan siitä riippumatta, onko Osapuoli kehittänyt uutta Aineistoa ja Immateriaalioikeuksia ilman aikaisemmin olemassa olevaa Aineistoa tai olemassa olevan Aineiston pohjalta.
- 17.4.3 Mikäli Osapuolet havaitsevat, että Projektin aikana voi syntyä tilanne, jossa tämän kohdan mukaisia oikeuksia voidaan soveltaa Projektissa, tulee Osapuolten sopia Aineiston kehittämisestä ja siihen liittyvistä menettelytavoista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

17.5 Projektin aikana yhdessä kehitetty uusi Aineisto ja Immateriaalioikeudet

- 17.5.1 Projektin aikana Osapuolten yhdessä kehittämän uuden Aineiston ja Immateriaalioikeuksien omistusoikeus tulee yhteisesti tämän sopimuksen Osapuolille ja siltä osin kuin Tilaajalle ei tule omistusoikeutta, tulee sille käyttöoikeus alla kuvatulla tavalla.
- 17.5.2 Mikäli Osapuolet havaitsevat, että Projektin aikana voi syntyä tilanne, jossa tämän kohdan mukaisia oikeuksia voidaan soveltaa Projektissa, tulee Osapuolten sopia Aineiston kehittämisestä ja siihen liittyvistä menettelytavoista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

17.6 Tilaajan käyttöoikeus Aineistoon

- 17.6.1 Ellei jäljempänä olevasta muuta johdu, Palveluntuottajan jäsenyritys myöntää Aineistoon Tilaajalle peruuttamattoman, rajoittamattoman, itsenäisen, ei-eksklusiivisen ja rinnakkaisen oikeuden käyttää Aineistoa Aineiston käyttötarkoitusta varten. Huomioitava on, että Tilaajalla tarkoitetaan tässä kohdassa 1 Tilaajaksi merkittyjä Osapuolia.
- 17.6.2 Myönnetyn käyttöoikeuden perusteella Tilaajalla on Aineiston käyttötarkoitusta varten oikeus hyödyntää, muuttaa, käyttää muutetussa muodossa, edelleen kehittää, kopioida, jäljentää, siirtää sekä alilisenoida Aineistoa kolmannelle mukaan lukien mutta ei rajoittuen oikeuteen päivittää niin sanottu natiivimalli, soveltuvaksi uusiin tiedosto- tai järjestelmäversioihin siinä laajuudessa kuin vilpittömässä mielessä katsotaan tarpeelliseksi Aineiston käyttötarkoitusta varten. Tilaajalle myönnetty käyttöoikeus oikeuttaa käyttämään edellä kuvattujen käyttöoikeuksien mukaisessa laajuudessa Aineistoa itsenäisesti tai kolmannen osapuolen toimesta siinä laajuudessa kuin Tilaaja katsoo tarpeelliseksi Aineiston käyttötarkoitusta varten.
- 17.6.3 Tilaajan käyttöoikeus Palveluntuottajan jäsenyrityksen Aineistoon alkaa välittömästi tämän sopimuksen tultua voimaan ja voimaantulon jälkeen luotuun Aineistoon välittömästi Palveluntuottajan jäsenyrityksen luotua Aineistoa. Tilaajalla on oikeus käyttää Aineistoa tämän sopimuksen voimassaoloaikana ja myös sen jälkeen.
- 17.6.4 Tilaajalle myönnetty käyttöoikeus sisältää oikeuden tämän sopimuksen päättyessä mistä syystä tahansa:
- a) joko itsenäisesti tai toisen palveluntuottajan toimesta jatkaa Aineiston käyttötarkoituksen toteuttamista käyttämällä Aineistoa (mukaan lukien oikeus kopioida ja muokata Aineistoa) tässä sopimuksessa kuvatulla tavalla;
 - b) siirtää tällaiset oikeudet kolmannelle osapuolelle Aineiston käyttötarkoitusta varten; ja
 - c) saada Palveluntuottajan jäsenyritykseltä tukea Aineiston käytössä siirtymäajan (enintään kuuden kuukauden ajaksi) tämän sopimuksen päättymisestä yhdessä sovitulla tavalla, yhdessä sovittua kohtuullista korvausta vastaan Aineiston käyttötarkoitusta varten.
- 17.6.5 Mikäli Tilaaja haluaa käyttää Aineistoa myös Projektin tuotetun työn tuloksen muutokseen tai laajennukseen Aineiston käyttötarkoitusta vastaavalla tavalla, Palveluntuottajan jäsenyritys sitoutuu myöntämään Tilaajalle edellä kuvatut käyttöoikeudet Aineistoon kohtuullista korvausta vastaan (korvaus ei kuitenkaan voi missään olosuhteissa ylittää Palveluntuottajan jäsenyrityksen yleisesti käyttämiä hintoja tai hinnoitteluperusteita). Palveluntuottajan jäsenyritys ei vastaa Aineiston soveltuvuudesta ja toimivuudesta Projektin muutokseen ja laajennukseen.
- 17.6.6 Jos Tilaaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta olennaisesti loukkaa tässä sopimuksessa sovittuja Palveluntuottajan jäsenyrityksen Tausta-aineiston tai Aineiston Immateriaali-oikeuksia, Palveluntuottajan jäsenyritys voi kieltäytyä jatkossa myöntämästä Tilaajalle uuteen Aineistoon edellä tarkoitettua käyttöoikeutta.
- 17.6.7 Palveluntuottajan jäsenyritys ei ole vastuussa Tilaajan Aineistoon tekemistä muutoksista, muutoksien vaikutuksista taikka Aineiston käyttämisestä muuhun kuin Aineiston käyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön.
- 17.6.8 Tämän kohdan mukainen Tilaajan käyttöoikeus säilyy voimassa, vaikka tämä sopimus päättyy mistä syystä tahansa.

17.7 Kolmansien osapuolten aineisto ja immateriaalioikeudet

- 17.7.1 Osapuolet sitoutuvat yhdessä toimimaan siten, että Osapuolet pyrkivät saamaan Projektissa tarvittavaan kolmansien osapuolten aineistoon ja immateriaalioikeuksiin sellaiset oikeudet, jotka ovat tässä Projektissa hankkeen parhaaksi -periaatteen mukaiset. Tarvittaessa Johtoryhmä päättää toimintatavasta liittyen kolmansien osapuolten aineistoon ja immateriaalioikeuksiin.
- 17.7.2 Sopimuksen päättymisen jälkeen Tilaaja vastaa tarvitsemiensa kolmansien osapuolien lisenssi- ja ylläpitomaksuista.
- 17.7.3 Palveluntuottajan tulee ottaa edellä mainittu huomioon alihankintasopimuksia tehdessään.

17.8 Korvausvastuu

- 17.8.1 Immateriaalioikeuksia loukannut Osapuoli vastaa kaikista Tausta-aineistoon, Aineistoon ja/tai Immateriaalioikeuksiin liittyvistä vahingoista ja korvauksista, joita muille Osapuolille aiheutuu tai muilta Osapuolilta vaaditaan (esimerkiksi kolmansien osapuolten immateriaalioikeuksien rikkomisen seurauksena) loukanneen Osapuolen menettelyn vuoksi.
- 17.8.2 Tässä kohdassa tarkoitettu korvausvastuu ei rajoita Osapuolten muita mahdollisia oikeuksia saada korvauksia immateriaalioikeuksia loukanneelta Osapuolelta.
- 17.8.3 Osapuolen on viipymättä ilmoitettava tähän kohdistetuista vaatimuksista immateriaalioikeuksia loukanneelle Osapuolelle.
- 17.8.4 Immateriaalioikeuksia loukannut Osapuoli hankkii kustannuksellaan jatkokäyttöoikeuden, mikäli tämä rikkoo kolmannen immateriaalioikeuksia ja jatkokäyttö sen vuoksi kielletään.

17.9 Sopimuksen siirtämisen vaikutukset

- 17.9.1 Mikäli Tilaaja käyttää oikeuttaan siirtää tämä sopimus, Tilaaja ja Palveluntuottajien jäsenyytykset sopivat yhdessä sopimuksen siirron mahdollisista vaikutuksista Tausta-aineistoon, Aineistoon ja Immateriaalioikeuksiin.

18 Salassapito

18.1 Salassapitoa koskevat ehdot

- 18.1.1 Osapuolet sitoutuvat pitämään luottamuksellisina kaikki tämän sopimuksen kautta saamansa tiedot, jotka voivat sisältää Osapuolten liike- ja ammattisalaisuuksia tai muuta tietoa, joka on määritelty salassa pidettäväksi laissa viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999, jäljempänä "julkisuuslaki") tai muualla lainsäädännössä. Lisäksi Osapuolet sitoutuvat olemaan hyödyntämättä tietoja missään muussa kuin tähän sopimukseen liittyvissä tehtävissä. Luottamuksellisuus ei koske seuraavia poikkeuksia:
- tietoja, jotka ovat julkisessa tiedossa tai jotka olisi voitu saada laillisesti tietoon, vaikka osapuoli ei olisi osallisena tässä sopimuksessa;
 - tietoja, jotka olivat Osapuolen hallussa ilman salassapitovelvoitetta jo ennen kuin toinen tämän sopimuksen Osapuoli luovutti saman tiedon;
 - tietoja, joiden ilmaisemiseen tai luovuttamiseen muut Osapuolet ovat etukäteen antaneet kirjallisen suostumuksen; ja
 - tietoja, jotka Osapuoli joutuu ilmaisemaan tai luovuttamaan häntä velvoittavan lainsäädännön tai viranomaisen antaman määräyksen tai päätöksen nojalla.

- 18.1.2 Luottamuksellista tietoa ovat asiakirjat, jotka on nimenomaisesti merkitty luottamukselliseksi, liikesalaisuudeksi tai salassa pidettäväksi.
- 18.1.3 Osapuolet eivät saa hyödyntää luottamuksellista tietoa missään muussa yhteydessä kuin siinä tehtävässä, mikä meillä on tässä Allianssissa.
- 18.1.4 Osapuolten tulee käsitellä ja säilyttää luottamuksellista tietoa huolellisesti.
- 18.1.5 Osapuolet sitoutuvat kaikin tavoin varmistamaan, että Osapuolten työntekijät, alihankkijat ja muut edustajat, mukaan lukien Allianssin talousasiantuntija, noudattavat edellä mainittuja luottamuksellisuutta koskevia ehtoja. Osapuolet varmistavat, että luottamuksellista tietoa käsittelevät henkilöt allekirjoittavat tämän sopimuksen liitteenä olevan salassapitosopimuksen, mikäli joku Osapuolista sitä vaatii.
- 18.1.6 Antaessaan hankkeesta tietoa julkisuuteen toimivat Osapuolet Johtamisjärjestelmän viestintää koskevien menettelytapojen mukaisesti. Osapuolet varmistavat, että myös Osapuolten työntekijät, alihankkijat ja muut edustajat toimivat edellä olevan mukaisesti.
- 18.1.7 Salassapitoa koskevat ehdot säilyvät voimassa tämän sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeenkin.

18.2 Sopimuksen ja sen liitteiden julkisuus

- 18.2.1 Tämä sopimus ja sen liitteet sekä niissä olevat tiedot ovat julkisia asiakirjoja, ellei toisin ole mainittu.
- 18.2.2 Kaupallisessa mallissa mainituissa tarkastuksissa laaditut Allianssin talousasiantuntijan raportit eivät ole julkisia asiakirjoja, vaan ne ovat lain nojalla salassa pidettäviä asiakirjoja.

19 Erimielisyyksien ratkaiseminen

19.1 Menettelytapa erimielisyyksien ratkaisemisessa

- 19.1.1 Osapuolet sitoutuvat välttämään riitoja sovittelemalla kaikki erimielisyydet hyvässä hengessä Allianssin periaatteiden mukaisesti.
- 19.1.2 Osapuolten täytyy välittömästi erimielisyyden ilmetessä ilmoittaa siitä toisille Osapuolille, ja jos erimielisyyttä ei saada ratkaistua 7 päivän kuluessa ilmoituksesta, siirtää se Johtoryhmän ratkaistavaksi. Tämän jälkeen:
 - a) Johtoryhmän pitää ratkaista erimielisyys hankkeen parhaaksi -periaatteella ja sen tulee päästä erimielisyydestä yksimieliseen päätökseen;
 - b) Johtoryhmä voi päättää mitä tahansa toimenpiteitä, jotka se katsoo tarpeelliseksi yksimieliseen päätökseen pääsemiseksi, mukaan lukien sovittelijan tai konsultin palkkaaminen;
 - c) Johtoryhmän tulee tehdä päätös kaikista erimielisyyksistä, jotka toimitetaan sen käsiteltäväksi, ja sen tulee antaa tieto päätöksestä jokaiselle osapuolelle kirjallisesti 30 päivän sisällä erimielisyyden ilmaantumisesta; ja
 - d) Johtoryhmän päätös on lopullinen ja se sitoo kaikkia osapuolia.

19.2 Ulkopuolinen sovittelu

- 19.2.1 Erimielisyydet tulee pyrkiä ratkaisemaan Allianssin periaatteita noudattaen ja kohdassa 19.1 kuvattua menettelytapaa käyttäen. Jos Johtoryhmä ei pysty tekemään asiasta yksimielistä päätöstä, on erimielisyydet pyrittävä ratkaisemaan käyttäen apuna ulkopuolista sovittelijaa.

19.3 Viimesijainen menettely

- 19.3.1 Mikäli erimielisyyksiä ei saada ratkaistua ulkopuolisen sovittelijan toimesta tai mikäli Osapuolet eivät pysty tekemään yksimielistä päätöstä ulkopuolisen sovittelijan käyttämisestä, voidaan erimielisyydet viimesijaisena keinona ratkaista tuomioistuimessa seuraavilla tavoilla:
- a) Tilaaja voi saattaa Palveluntuottajan jäsenyritystä koskevan riidan viimesijaisena keinona tuomioistuimen ratkaistavaksi vain, jos Tilaaja on itse irtisanonut kyseisen Palveluntuottajan jäsenyrityksen tai koko sopimuksen tai jos kyseinen Palveluntuottajan jäsenyritys on itse irtisanonut Sopimuksen siten kuin tässä sopimuksessa on irtisanomisoikeudesta määrätty.
 - b) Palveluntuottajan jäsenyritys voi saattaa Tilaajaa koskevan riidan viimesijaisena keinona tuomioistuimen ratkaistavaksi vain, jos Tilaaja on irtisanonut kyseisen Palveluntuottajan jäsenyrityksen tai koko sopimuksen tai jos kyseinen Palveluntuottajan jäsenyritys on itse irtisanonut Sopimuksen siten kuin tässä sopimuksessa on irtisanomisoikeudesta määrätty.
 - c) Muu Palveluntuottajan jäsenyritys voi saattaa toista Palveluntuottajan jäsenyritystä koskevan riidan viimesijaisena keinona tuomioistuimen ratkaistavaksi vain, jos Tilaaja on irtisanonut kyseisen muun Palveluntuottajan jäsenyrityksen tai koko sopimuksen tai jos kyseinen muu Palveluntuottajan jäsenyritys on itse irtisanonut Sopimuksen siten kuin tässä sopimuksessa on irtisanomisoikeudesta määrätty.

20 Vahingonkorvaus ja sen vaatiminen

20.1 Vahingonkorvauksen vaatiminen

- 20.1.1 Riippumatta siitä, mitä erimielisyyksien ratkaisemisesta on edellä todettu, jokainen Osapuoli on velvollinen korvaamaan kaikille muille Osapuolille kaikki kustannukset, menetykset ja vahingot, jotka hän tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta aiheuttaa muille Osapuolille.
- 20.1.2 Jokaisella Osapuolella on erillinen ja itsenäinen oikeus vaatia toiselta Osapuolelta vahingonkorvausta, jos vahinko on aiheutettu tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta. Tahallisuudeksi tai törkeäksi huolimattomuudeksi katsotaan myös suunnitelmien tai sovittujen päätösten vastainen tarkoituksellinen toiminta, joka vahingoittaa jotakin Osapuolta, ellei tällaiseen toimintaan syyllistynyt osoita, että toiminta on ollut välttämätöntä suuremman vahingon estämiseksi tai toiminnan tarkoitus on ollut muutoin Osapuolten etujen mukainen. Osapuolella on erillinen ja itsenäinen oikeus vaatia toiselta Osapuolelta vahingonkorvausta myös silloin, jos vahinko on aiheutettu immateriaalioikeuksien loukkauksella, salassapitorikkomuksella tai vakuutus- ja suojeluehtojen ja muiden mahdollisten vakuutusuojan ylläpitämiseksi edellytettujen ehtojen laiminlyönnillä tai vahinko on aiheutettu kolmannelle osapuolelle.

20.2 Oikeuspaikka

- 20.2.1 Jos asia joudutaan kohdissa 19 ja 20 tarkoitetussa tapauksessa saattamaan käräjäoikeuden ratkaistavaksi, oikeuspaikkana on tällöin Helsingin käräjäoikeus.

20.3 Korvausvelvollisuuden vanhentuminen

- 20.3.1 Osapuolet ovat vapaita vahingonkorvausvastuusta, eikä korvausvaatimuksia voida enää esittää, kun on kulunut 10 vuotta tämän sopimuksen jäljempänä määritellystä päättymisestä.

21 Keskeyttämistä, irtisanomista ja purkamista koskevat ehdot

21.1 Määräaikojen laskeminen

- 21.1.1 Kirjallinen ilmoitus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona ilmoitus on todistettavasti lähetetty. Jos toimeen liittyy määräaika, tämä aika alkaa kulua seuraavasta päivästä.

21.2 Tilaajan oikeus keskeyttää Projekti

- 21.2.1 Tilaaja voi milloin tahansa ja mistä syystä tahansa määrätä meidät keskeyttämään kaikki tai osan Projektin mukaisista töistä Tilaajan päättämäksi ajaksi. Tilaajan tulee tehdä ilmoitus kirjallisesti.
- 21.2.2 Tilaajan ja Palveluntuottajan tulee suunnitella yhdessä ja toteuttaa hallitusti ja Johtoryhmän päätösten mukaisesti Projektin mukaisten töiden keskeyttämiseen ja uudelleen aloittamiseen liittyvät järjestelyt, mukaan lukien aikataulu.
- 21.2.3 Jos Tilaaja keskeyttää Projektin tehtävät enintään kolmen (3) kuukauden ajaksi, Tilaaja voi määrätä Palveluntuottajan aloittamaan sanotut tehtävät uudelleen. Tilaajan tulee tehdä ilmoitus kirjallisesti kohtuullisen ajan kuluessa.
- 21.2.4 Keskeytyksen aikana teemme parhaamme välttääksemme keskeytyksestä aiheutuvia lisäkustannuksia.
- 21.2.5 Jos Tilaaja ei ilmoita kirjallisesti palveluiden tuottamisen jatkamisesta kolmen (3) kuukauden kuluessa keskeytyksen alkamisesta siten, että Kehitysvaiheen tehtävät myös aloitetaan uudelleen sanotun määräajan kuluessa, Palveluntuottajalla on mahdollisuus purkaa tämä sopimus. Tilaaja ja Palveluntuottaja voivat kuitenkin sopia yli kolme kuukautta kestävästä keskeytyksen pituudesta ja Projektin tehtävien uudelleen aloittamisesta.
- 21.2.6 Palveluntuottajan purkaessa keskeytystilanteessa tämän sopimuksen ovat menettelyohjeet samat kuin siinä tilanteessa, kun Palveluntuottajalla on oikeus purkaa sopimus Tilaajan syyllistyttyä tekoon tai laiminlyöntiin, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton.
- 21.2.7 Keskeytyksestä aiheutuvat kustannukset ja muut vaikutukset otetaan huomioon tavoitehinnassa ja Avaintulostavoitteissa. Päätöksen muutoksen suuruudesta tekee Johtoryhmä.

21.3 Palveluntuottajan oikeus irtisanoa sopimus Kehitysvaiheessa

- 21.3.1 Palveluntuottaja voi Kehitysvaiheessa milloin tahansa ja mistä tahansa syystä irtisanoa tämän sopimuksen osaltaan. Palveluntuottajan tulee tehdä irtisanomisilmoitus kirjallisesti Tilaajalle. Kehitysvaiheessa irtisanomisajan tulee olla vähintään kaksi (2) viikkoa. Palveluntuottajan tulee ilmoittaa päivämäärä, jolloin tämä sopimus irtisanomisajan jälkeen päättyy.
- 21.3.2 Palveluntuottajan jäsenyritys ei voi yksinään irtisanoa tätä sopimusta, ellei kyseinen jäsenyritys ole ainoa kyseisen Palveluntuottajan jäsenyritys.

21.4 Tilaajan oikeus irtisanoa Palveluntuottajanjäsenyritys

- 21.4.1 Tilaaja voi milloin tahansa ja mistä tahansa syystä irtisanoa Palveluntuottajan jäsenyrityksen. Tilaajan tulee tehdä irtisanomisilmoitus kirjallisesti kyseiselle Palveluntuottajalle tai sen jäsenyritykselle. Irtisanomisajan tulee olla vähintään neljä (4) viikkoa.

21.5 Tilaajan oikeus irtisanoa sopimus

- 21.5.1 Tilaaja voi milloin tahansa ja mistä tahansa syystä irtisanoa tämän sopimuksen. Tilaajan tulee tehdä irtisanomisilmoitus kirjallisesti jokaiselle Osapuolelle. Irtisanomisajan tulee olla vähintään neljä (4) viikkoa.

- 21.5.2 Irtisanomisilmoituksessa Tilaajan tulee ilmoittaa myös se, kuinka kyseessä olevan vaiheen tehtävien suorittamisesta päätetään.
- 21.5.3 Tämän sopimuksen irtisanominen päättää automaattisesti ilman erillistä ilmoitusta myös Projektin vaihetta koskevan Tilauksen.

21.6 Osapuolen teko tai laiminlyönti, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton

- 21.6.1 Jos Osapuoli syyllistyy tätä sopimusta tai sen liitettä loukkaavaan tekoon tai laiminlyöntiin, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton, loukatulla Osapuolella on oikeus purkaa tämä sopimus. Osapuolen tulee antaa kirjallisesti tarkka kuvaus ilmoituksen kohteena olevasta teosta tai laiminlyönnistä sekä siitä, mitä toisen Osapuolen tulee tehdä korjatakseen tilanteen.
- 21.6.2 Loukatun Osapuolen tulee tehdä kirjallinen ilmoitus myös Johtoryhmälle. Ilmoituksessa tulee antaa tarkka kuvaus väitetystä teosta tai laiminlyönnistä.
- 21.6.3 Tilaajalla on edellä mainittu oikeus purkaa sopimus myös siinä tapauksessa, että Palveluntuottajan jäsenyritys on todettu maksukyvyttömäksi.
- 21.6.4 Johtoryhmän tulee käsitellä ilmoitus niin pian kuin mahdollista ja joka tapauksessa viimeistään seuraavassa kokouksessaan. Johtoryhmän tulee pyrkiä ratkaisemaan teosta tai laiminlyönnistä aiheutunut tilanne.
- 21.6.5 Mikäli Johtoryhmä ei ole pystynyt ratkaisemaan ongelmatilannetta ja jos sopimusta loukannut Osapuoli ei ole kymmenen päivän kuluessa tekoaan tai laiminlyöntiään koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta ryhtynyt toimenpiteisiin korjatakseen tekonsa tai laiminlyöntinsä seuraukset, loukattu Osapuoli voi tehdä kirjallisen ilmoituksen muille Osapuolille siitä, että se käyttää oikeuttaan purkaa tämä sopimus omalta osaltaan. Tämän jälkeen vahinkoa kärsinyt Osapuoli on vapautettu velvollisuuksistaan Projektin töiden suorittamisesta.

21.7 Seuraukset irtisanomis- ja purkamistilanteissa

- 21.7.1 Palveluntuottajalla tai sen jäsenyrityksellä, jonka osalta sopimus on irtisanottu tai purettu, ei ole enää jäsentä Johtoryhmässä, eikä tämä muutoinkaan osallistu Allianssin toimintaan.
- 21.7.2 Johtoryhmässä ei voida tehdä takautuvasti tai muutoin sellaisen Palveluntuottajan tai sen jäsenyrityksen etuja, oikeuksia tai vastuita koskevia päätöksiä, jonka osalta sopimus on irtisanottu tai purettu.
- 21.7.3 Osapuolten tulee yhdessä suunnitella ja toteuttaa hallitusti ja Johtoryhmän päätösten mukaisesti irtisanomiseen tai purkamiseen liittyvät järjestelyt, mukaan lukien järjestelyjen aikataulu.
- 21.7.4 Irtisanomis- tai purkamisilmoituksen lähettämisen tai vastaanottamisen jälkeen Projektin töitä lopetettaessa meidän tulee:
- säilyttää huolellisesti ja palauttaa kaikki hallussamme oleva ja Tilaajalle kuuluva omaisuus;
 - Tilaajan niin vaatiessa viipymättä siirtää Tilaajalle tai tämän määräämälle taholle tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden toimittamiseksi tekemämme alihankintasopimukset;
 - Tilaajan niin vaatiessa viivytyksettä toimittaa Tilaajalle kaikki Projektiin liittyvät hallussaan olevat asiakirjat ja tiedot (myös sähköisesti tallennetut tiedostot);
 - suorittaa sellaiset välttämättömät työt, että Projektin aikana tehty työ ei mene hukkaan ja että Projektin aikana tehty työ on luovutettavissa Tilaajalle ja/tai muulle Tilaajan osoittamalle taholle; ja
 - kaikin kohtuudella käytettävissä olevin keinoin minimoida muille Osapuolille aiheutuvat häiriöt ja kustannukset.

21.7.5 Tilaaja voi käyttää kaikkia Palveluntuottajan tekemiä ja sille korvattuja töitä.

21.8 Maksut keskeytys-, irtisanomis- ja purkamistilanteissa

- 21.8.1 Edellä kuvatuissa keskeytys-, irtisanomis- ja purkamistilanteissa ja näihin tilanteisiin liittyvissä töissä Palveluntuottajalla on oikeus kohdan 13 mukaisiin maksuihin.
- 21.8.2 Mikäli edellä mainittujen kohtien mukaisissa tilanteissa Palveluntuottajalle aiheutuu kustannuksia tai korvausvelvoitteita alihankinta-, vakuutus- tai muiden sopimusten siirtämisestä tai ennenaikaisesta päättämisestä, korvataan nämä kustannukset kohdan 13 mukaisesti.
- 21.8.3 Mikäli kuitenkin Palveluntuottaja on Kehitysvaiheessa irtisanonut tämän sopimuksen, 50 %:sta kohdassa 21.8.2 tarkoitetuista kustannuksista vastaa Tilaaja ja 50 %:sta Palveluntuottaja. Omistusoikeus edellä tarkoitettujen sopimusten kohteena oleviin materiaaleihin ja laitteisiin jakautuu Tilaajan ja Palveluntuottajan kesken siinä suhteessa kuin he ovat vastanneet sopimusten siirtämisestä tai ennenaikaisesta päättämisestä aiheutuvista kustannuksista.
- 21.8.4 Mikäli töiden keskeytyksestä tai töiden uudelleenaloituksesta aiheutuu Palveluntuottajalle kustannuksia, mukaan lukien odotuskustannukset, korvataan nämä kohdan 13 mukaisesti.
- 21.8.5 Omistusoikeus edellä tarkoitettujen sopimusten kohteena oleviin materiaaleihin ja laitteisiin siirtyy Tilaajalle, kun edellä mainitut kustannukset on korvattu.
- 21.8.6 Palveluntuottajalla ei kuitenkaan ole oikeutta Kannustinjärjestelmän mukaisiin sopimuksen päättymishetkellä mitattaviin ja laskettaviin bonuksiin, mikäli tämä sopimus päätetään Palveluntuottajan jäsenyrityksestä johtuvasta syystä kohdan 21.6 perusteella.
- 21.8.7 Sopimuksen päättymisen jälkeen järjestetään lopputilitys, jossa vahvistetaan Osapuolien väliset maksuvelvollisuudet. Osapuoli voi halutessaan vaatia lopputilityksen suorittajaksi Johtoryhmän hyväksymän riippumattoman asiantuntijan.
- 21.8.8 Palveluntuottajan tulee esittää Tilaajalle kaksi (2) viikkoa ennen lopputilitystä loppulasku, jossa on huomioitu edellä kohdassa 13 tarkoitettut maksut ja korvaukset sekä Tilaajan aikaisemmin tekemät suoritukset. Jos loppulaskun summa on negatiivinen, Palveluntuottajan tulee lähettää Tilaajalle hyvityslasku. Allianssin talousasiantuntijan tulee varmistaa loppulaskun oikeellisuus.
- 21.8.9 Tilaajalla on kuitenkin oikeus vähentää avoinna olevista maksuista arvioitu vahinkojen määrä, joka on aiheutunut Palveluntuottajan jäsenyrityksen teosta tai laiminlyönnistä, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton. Lopullisen vähennetyn summan on vastattava todellisten aiheutuneiden vahinkojen määrää.
- 21.8.10 Mikäli Tilaaja saa suorituksia takaisin sopimusta loukanneelta Palveluntuottajan jäsenyritykseltä, otetaan nämä suoritukset huomioon toteutuneissa kustannuksissa.
- 21.8.11 Riippumatta muista tämän sopimuksen ehdoista jokaisella sopimusta noudattaneella Palveluntuottajan jäsenyrityksellä on oikeus saada sopimusta loukanneelta Palveluntuottajan jäsenyritykseltä kaikki kustannukset, menetykset ja vahingot, jotka näille ovat aiheutuneet sopimusta loukanneen Palveluntuottajan jäsenyrityksen teosta tai laiminlyönnistä, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton.
- 21.8.12 Riippumatta muista tämän sopimuksen ehdoista Tilaajalla on oikeus saada sopimusta loukanneelta Palveluntuottajan jäsenyritykseltä kaikki kustannukset, menetykset ja vahingot, jotka tälle ovat aiheutuneet sopimusta loukanneen Palveluntuottajan jäsenyrityksen teosta tai laiminlyönnistä, joka on tahallinen tai törkeän huolimaton, taikka konkurssista.

22 Sopimuksen voimaantulo ja kesto sekä sovellettava laki

22.1 Sopimuksen hyväksyminen ja voimaantulo

22.1.1 Tämä sopimus hyväksytään ja tulee voimaan, kun kaikki Osapuolet ovat vahvistaneet sen allekirjoituksillaan.

22.2 Sopimuksen kesto ja päättyminen

22.2.1 Tämä sopimus on voimassa Kehitysvaiheen ja Toteutusvaiheen ajan, edellyttäen, että Tilaaja tekee tilauksen kummastakin vaiheesta.

22.2.2 Kehitysvaihe päättyy, kun Kehitysvaiheen tehtävät on suoritettu sopimuksen mukaisesti ja Tilaaja on vastaanottanut ne tai kun Toteutusvaihe alkaa.

22.2.3 Toteutusvaihe päättyy, kun Toteutusvaiheeseen sisältyvä jälkivastuu-aika päättyy ja kaikki jälkivastuuajalle kuuluvat tehtävät on suoritettu hyväksytysti.

22.2.4 Sopimus voi päättyä kuitenkin jokaisen Osapuolen tai joidenkin Osapuolien osalta aiemmin, mikäli Tilaaja ei tee tilausta Toteutusvaiheesta tai jos joku Osapuolista käyttää oikeuttaan irtisanoa tai purkaa sopimus. Tällöin noudatetaan kunkin toimen yhteydessä sovittuja menetelytapoja ja määräaikoja.

22.3 Sovellettava laki

22.3.1 Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

23 Sopimuksen muuttaminen ja siirtäminen

23.1 Sopimuksen muuttaminen

23.1.1 Tämän sopimuksen ehtoja, koskien myös sopimuksen liitteitä ja mahdollisia vaikutukset aikatauluun, hintaan ja muihin sopimusehtoihin, voidaan muuttaa ainoastaan kirjallisesti Osapuolten yksimielisellä päätöksellä.

23.1.2 Tämä sopimus kattaa sekä Kehitysvaiheen että Toteutusvaiheen. Toteutusvaiheeseen siirryttäessä Osapuolet täsmentävät sopimusta tarvittavilta osin.

23.2 Sopimuksen siirtäminen

23.2.1 Tilaajalla on oikeus siirtää tämä sopimus ilman Palveluntuottajan suostumusta kaikkine oikeuksineen ja velvolluuksineen yhtiölle, jonka omistaa joko kokonaan tai osittain, taikka kaupunkikonsernin sisällä.

23.2.2 Tilaaja voi siirtää sopimuksen kokonaan tai osittain.

23.2.3 Lukuun ottamatta tässä kohdassa määriteltyä Tilaajan oikeutta emme saa siirtää tähän sopimukseen perustuvia oikeuksiamme ja velvollisuuksiamme ilman jokaisen Osapuolen hyväksyntää.

24 Ylivoimainen este

24.1 Ylivoimaiset esteet

24.1.1 Ylivoimaisia esteitä ovat seuraavat tapahtumat:

- a) sellainen poikkeuksellinen olosuhde, jota tarkoitetaan puolustustila- tai valmiuslaissa tai muu edellä mainittuun verrattava seikka, joka aiheuttaa Palveluntuottajalle huomattavia vaikeuksia saada työntekijöitä tai rakennusaineita, -tarvikkeita ja rakenneosia, tai joka muutoin olennaisesti estää sopimusvelvoitteiden suorittamisen;
- b) Palveluntuottajan, tämän alihankkijan taikka edellä mainittuun alenevassa sopimussuhteessa olevien tahojen suoritusta estävä lakko tai saarto, tai työnantajajärjestöjen hyväksymä tai päättämä työsulku, tai muu niihin verrattava suoritusta olennaisesti estävä työtaistelutoimenpide. Sellaista lakkoa tai saartoa, joka on aiheutunut siitä, että Palveluntuottaja tai alihankkija on jättänyt täyttämättä työntekijöilleen, näiden järjestöille tai työnantajaliitoille sopimukseen tai lakiin perustuvan velvollisuutensa, ei ole pidettävä ylivoimaisena esteenä;
- c) luonnonkatastrofit; ja
- d) sopimusvelvoitteita olennaisesti estävä radioaktiivinen laskeuma tai kemiallinen tai biologinen saastuminen, joka johtuu sellaisesta ulkopuolisesta tekijästä, joka ei johdu Palveluntuottajasta, alihankkijasta tai näiden työntekijöistä, tai johon Palveluntuottaja ei pysty vaikuttamaan.

24.2 Ylivoimaisten esteiden vaikutukset

24.2.1 Ylivoimaisesta esteestä aiheutuvat vaikutukset Tilaajan tai Palveluntuottajan tämän sopimuksen mukaisten tehtävien suorittamiselle, aikataululle, kustannuksille, tavoitteille ja maksuille otetaan huomioon siinä laajuudessa kuin Johtoryhmä päättää.

25 Muut ehdot

25.1 Allianssin asema

25.1.1 Allianssi ei ole oikeushenkilö.

25.2 Osapuolten edustaminen

25.2.1 Jos tässä sopimuksessa, Johtamisjärjestelmässä tai Johtoryhmän toimesta ei muuta määrätä, kukaan meistä ei saa neuvotella velvoitteista toisen Osapuolen puolesta tai muutoin toimia toisen Osapuolen edustajana.

25.2.2 Osapuolen työntekijät, ulkopuoliset toimittajat ja muut edustajat eivät ole toisen Osapuolen työntekijöitä, ulkopuolisia toimittajia eivätkä edustajia.

25.3 Lainsäädännön, päätösten ja määräysten huomioiminen

25.3.1 Tämä sopimus ei vaikuta niihin oikeuksiin, velvoitteisiin ja vastuisiin, joita Osapuolille on asetettu lainsäädännössä, viranomaisten tai tuomioistuinten päätöksissä taikka viranomaisten määräyksissä ja ohjeissa.

25.4 Tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet ja rakentamiseen liittyvä tiedonantovelvollisuus

- 25.4.1 Tilaaja tarkastaa Palveluntuottajalta tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetussa laissa (1233/2006, "tilaajavastuulaki") tarkoitetut tiedot ennen sopimuksen tekemistä sekä tämän jälkeen vähintään 6 kuukauden välein.
- 25.4.2 Osapuolet tarkastavat vastaavat tiedot kaikilta alihankkijoilta ja muilta ulkopuolisilta sopimus-kumppaneilta, joiden kanssa tehtäviin sopimukseen tulee sovellettavaksi tilaajavastuulaki, ennen hankintasopimuksen tekemistä sekä tämän jälkeen jatkuvaluonteisesti Tilaajavastuu.fi-portaalin Valvoja-palvelusta Kehitysvaiheessa laadittavan hankintasuunnitelman mukaisesti.
- 25.4.3 Tietojen tarkastamisen yhteydessä vieraskieliset todistukset ja selvitykset tulee toimittaa sekä alkuperäiskielisinä että suomen kielelle käännettynä. Käännösten tulee olla virallisen kielenkääntäjän laatimia ja ulkomaisten viranomaisten antamien todistusten asianmukaisesti legalisoituja.
- 25.4.4 Tiedot tarkastetaan myös Tilaajavastuu.fi-portaalin Valvoja-palvelusta tai muusta vastaavasta palvelusta, mikäli Palveluntuottajan, alihankkijan tai muun ulkopuolisen sopimuskomppanin tiedot ovat palvelun kautta tarkistettavissa.
- 25.4.5 Edellä olevat ehdot sisällytetään kaikkiin niihin Projektissa tehtäviin sopimukseen, joihin tilaajavastuulaki tulee sovellettavaksi.
- 25.4.6 Pää toteuttajan ja muun tilaajana toimivan urakoitsijan, mikäli allianssiin kuuluu Pää toteuttajana toimivan urakoitsijan lisäksi muu tilaajana toimiva urakoitsija, tulee ilmoittaa verottajalle yhteisen rakennustyömaan tiedot siten kuin verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta (363/2013) ja työturvallisuuslain muuttamisesta (364/2013) on säädetty (pää toteuttajan ilmoitusvelvollisuus). Mikäli Pää toteuttaja ja muu tilaajana toimiva urakoitsija toimii aliurakoissa myös tilaajana, tulee Pää toteuttajan ja muun tilaajana toimivan urakoitsijan noudattaa edellä mainituissa säädöksissä olevia velvollisuuksia tilaajan ilmoitusvelvollisuudesta.

25.5 Kartelleja koskeva ehto

- 25.5.1 Palveluntuottajan jäsenyritys vahvistaa tämän sopimuksen allekirjoituksella, ettei se ole tämän sopimuksen tarjouskilpailun aikana tai sopimuskentekohetkellä syyllistynyt kilpailulain tarkoittamaan keskenään kilpailevien elinkeinonharjoittajien väliseen kiellettyyn kilpailunrajoitukseen (kartelliin) kyseistä palvelua koskevilla markkinoilla Tilaajan toiminta-alueella. Palveluntuottajan jäsenyrityksen toimiessa useammalla kuin yhdellä liiketoiminta-alueella tätä ehtoa sovellettaessa otetaan huomioon ainoastaan se liiketoiminta-alue, jota tämä sopimus koskee. Palveluntuottajan jäsenyrityksen organisaatiosta riippumatta katsotaan tässä tarkoitukseksi liiketoiminta-alueeksi rakentaminen sekä siihen liittyvä suunnittelu ja konsultointi.
- 25.5.2 Mikäli Palveluntuottajan jäsenyritys todetaan lainvoimaisella päätöksellä syyllistyneen edellä mainittuun kilpailulain tarkoittamaan elinkeinonharjoittajien väliseen kiellettyyn kilpailunrajoitukseen (kartelliin), Palveluntuottajan jäsenyritys on velvollinen suorittamaan Tilaajalle sopimussakkona 20 % suoritettun ja maksetun palvelun kokonaisarvosta korkoineen vaatimuspäivästä lukien ja korvaamaan sopimussakon määrän ylittävät Tilaajalle aiheutuneet vahingot. Näiden lisäksi Palveluntuottajan jäsenyritys on korvattava asian selvittämisestä aiheutuneet kustannukset ja oikeudenkäyntikulut korkoineen.
- 25.5.3 Mikäli Palveluntuottajan jäsenyritys paljastaa kartellin ja vapautetaan kilpailulain 14 §:n (12.8.2011/948) perusteella kokonaan seuraamusmaksusta, Palveluntuottajan jäsenyritys vapautuu tämän ehdon mukaisen sopimussakon maksamisesta.

25.6 Avainhenkilön vaihtaminen

- 25.6.1 Palveluntuottajan jäsenyritys ei saa poistaa ketään nimettyä avainhenkilöä tehtävästään ilman Johtoryhmän hyväksyntää. Hyväksyttävänä syynä avainhenkilön vaihtamiseen on aina pidettävä henkilön työkyvyn olennaista heikentymistä, pidempiaikaista sairautta, työnantajan vaihtumista tai muita tilanteita, joissa työnantaja on lakisääteisesti velvollinen antamaan työntekijälle vapaata
- 25.6.2 Mikäli Palveluntuottajan jäsenyritys vaihtaa tarjousvaiheessa nimetyn avainhenkilön ilman Tilaajan hyväksyntä tai ilman hyväksyttävää syytä, tulee Palveluntuottajan jäsenyrityksen maksaa 50 000 euron korvaus Tilaajalle jokaista vaihdettua henkilöä kohti.
- 25.6.3 Avainhenkilön vaihtamisena on myös pidettävä sitä, että avainhenkilön tehtävät tosiasiallisesti siirretään jollekin toiselle henkilölle.

LUONNOS

26 Allekirjoitukset

Allekirjoitettuja sopimuskappaleita on yhteensä <lukumäärä> kappaletta, joista yksi jokaiselle Osapuolelle.

Helsingissä PP.KK.VVVV

Tilaaaja

N. N.

N. N.

N. N.

N. N.

Palveluntuottajan jäsenyritykset

N. N.

N. N.

N. N.

N. N.

27 Liitteet

- 1) Tilaus
 - 1.1) Kompensaatiomalli
- 2) Kaupallinen malli
 - 2.1) Korvattavien kustannusten luettelo
- 3) Tietosuojaliite
- 4) Toteutussuunnitelma liitteineen
- 5) Kehitysvaiheen Projektisuunnitelma
- 6) Toteutusvaiheen Projektisuunnitelma

LUONNOS